

Profil ogólnoakademicki

Załącznik nr 2
do Uchwały Nr 67/2019
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 28 lutego 2019

RAPORT ZESPOŁU OCENIAJĄCEGO POLSKIEJ KOMISJI AKREDYTACYJNEJ

Nazwa kierunku studiów: zarządzanie

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek:

Politechnika Śląska

Data przeprowadzenia wizytacji: 12-13 maja 2019 r.

Warszawa, 2019

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	3
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	3
1.2. Informacja o przebiegu oceny	3
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	4
3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	7
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się ..	7
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	9
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	9
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	15
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	18
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku ..	18
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	23
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	26
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	26
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	32
4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę	38
5. Załączniki:	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład Zespołu Oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: dr hab. Wiesław Ciechomski, członek PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Magdalena Osińska, ekspert PKA
2. prof. dr hab. Jarosław Witkowski, ekspert PKA
3. mgr Bożena Ziemniewicz, ekspert PKA reprezentujący pracodawców
4. Tomasz Tokarski, ekspert PKA reprezentujący studentów

sekretarz zespołu oceniającego: mgr Grzegorz Kołodziej

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena programowa na kierunku *zarządzanie* prowadzonym na Wydziale Organizacji i Zarządzania w Zabrze, Politechniki Śląskiej z siedzibą w Gliwicach (dalej również: WOiZ PŚ) odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonego przez Komisję na rok akademicki 2018/2019. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się w związku z upływem okresu na jaki została wydana pozytywna ocena instytucjonalna Jednostki prowadzącej wizytowany kierunek studiów.

Obecna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytację poprzedzono zapoznaniem się Zespołu Oceniającego (dalej również: ZO, ZO PKA) z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy prac dyplomowych i etapowych, wizytacji infrastruktury naukowo-dydaktycznej, a także w oparciu o przebieg spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz studentami ocenianego kierunku.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków Zespołu Oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	zarządzanie	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia pierwszego stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne oraz niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek^{1,2}	Do dnia wizytacji Zespołu Oceniającego, Wydział Organizacji i Zarządzania prowadził prace związane z przyporządkowaniem ocenianego kierunku do dyscyplin naukowych zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818). W terminie wizytacji kierunek zarządzanie na poziomie studiów pierwszego stopnia, był przyporządkowany do dziedziny nauk społecznych, w dyscyplinie nauki o zarządzaniu.	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów / 180 punktów ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	4 tygodnie / 200 godz. / 8 pkt. ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	1. Zarządzanie w korporacjach 2. Zarządzanie w małych i średnich przedsiębiorstwach 3. Zarządzanie w organizacjach publicznych i sektorze obywatelskim 4. Zarządzanie przedsiębiorstwem - audytor biznesowy 5. Zarządzanie przedsiębiorstwem - analityk rynków przemysłowych i usług 6. Zarządzanie małym i średnim przedsiębiorstwem 7. Zarządzanie organizacjami publicznymi 8. Zarządzanie przedsiębiorstwem - audytor biznesowy 9. Zarządzanie przedsiębiorstwem - analityk rynków przemysłowych i usług	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	157	63

¹W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

²Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	1950	1250
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	94 pkt. ECTS	74 pkt. ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	166 pkt. ECTS	158 pkt. ECTS
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	69 pkt. ECTS	69 pkt. ECTS

Nazwa kierunku studiów	zarządzanie
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia drugiego stopnia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne oraz niestacjonarne
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek^{3,4}	Do dnia wizytacji Zespołu Oceniającego, Wydział Organizacji i Zarządzania prowadził prace związane z przyporządkowaniem ocenianego kierunku do dyscyplin naukowych zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818). W terminie wizytacji kierunek <i>zarządzanie</i> na poziomie studiów pierwszego stopnia, był przyporządkowany do dziedziny nauk społecznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu.
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	4 semestry / 120 punktów ECTS
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	4 tygodnie / 200 godz. / 8 pkt. ECTS
Specjalności / specjalizacje realizowane	1. Menedżer innowacji 2. Audytor biznesowy

³W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

⁴Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

w ramach kierunku studiów	3. Menedżer HR 4. Menedżer w administracji publicznej 5. Specjalista ds. controllingu i finansów 6. Zarządzanie projektami i innowacjami 7. Zarządzanie kadrami w administracji publicznej 8. E-biznes i administracja cyfrowa 9. Zarządzanie finansami podmiotów gospodarczych (tylko na studiach stacjonarnych) 10. Zintegrowane systemy zarządzania (tylko na studiach stacjonarnych) 11. Zarządzanie projektami i innowacjami 12. Zarządzanie kadrami w administracji publicznej 13. E-biznes i administracja cyfrowa 14. Zarządzanie finansami podmiotów gospodarczych (tylko na studiach stacjonarnych) 15. Zintegrowane systemy zarządzania (tylko na studiach stacjonarnych)	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	Magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	84	84
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	975	665
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	56 pkt. ECTS	48 pkt. ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	116 pkt. ECTS	108 pkt. ECTS
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	69 pkt. ECTS	81 pkt. ECTS

3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Misja Politechniki Śląskiej jest bycie prestiżowym europejskim uniwersytetem technicznym, który kształci wysoko wykwalifikowane kadry dla społeczeństwa i gospodarki opartych na wiedzy. Misją Uczelni jest także bycie nowoczesnym i przyjaznym dla studentów i doktorantów miejscem kształcenia, praktycznego rozwijania pasji naukowych, kompetencji zawodowych i przedsiębiorczości. Koncepcja i cele kształcenia na ocenianym kierunku studiów zarządzanie są zgodne z tak definiowaną misją Uczelni i „Strategią rozwoju Politechniki Śląskiej na lata 2016-2020”.

W dokumencie tym wymieniono 8 celów ogólnych i szereg celów szczegółowych. Niektóre z nich pośrednio nawiązują do wizytowanego Wydziału i prowadzonego na nim kierunku studiów zarządzanie. Są to cele związane z poszerzaniem i aktualizacją oferty dydaktycznej, doskonaleniem jakości kształcenia, rozwojem współpracy z interesariuszami oraz podnoszeniem poziomu internacjonalizacji w działalności naukowo-dydaktycznej.

Koncepcja i cele kształcenia na wizytowanym kierunku *zarządzanie* są także adekwatne do treści zapisów „Strategii Wydziału Organizacji i Zarządzania Politechniki Śląskiej na lata 2016-2020”. W dokumencie tym zamieszczono tzw. mapę strategii, na której wyeksponowano takie zadania Wydziału, jak:

- podnosić jakość i atrakcyjność kształcenia;
 - umiędzynarodawiać Wydział;
 - prowadzić wysokiej jakości badania naukowe oraz je komercjalizować
 - aktywnie promować osiągnięcia Wydziału, w tym jego partnerską współpracę z otoczeniem.
- Wszystkie wymienione cele doskonale wpisują się w koncepcję kształcenia na ocenianym kierunku studiów I i II stopnia zarządzanie.

Szczególnie istotnym elementem jest taka konstrukcja koncepcji kształcenia na studiach o profilu ogólnoakademickim, która zapewnia wyposażenie studentów nie tylko w nowoczesną wiedzę i pożądane postawy społeczne, ale również w umiejętności realizacji badań naukowych, wykorzystania ich rezultatów poprzez prawidłowe wnioskowanie i formułowanie rekomendacji o charakterze zarządczym. Zespół Oceniający PKA stwierdza, że Wydział prowadzący oceniany kierunek studiów posiada duży potencjał naukowo badawczy (kategoria A w parametryzacji jednostek naukowych) oraz, że kadra akademicka realizująca proces kształcenia prowadzi niezbędne badania naukowe i systematycznie publikuje ich wyniki. Wydział posiada od 2015 roku uprawnienia akademickie w dyscyplinie nauk o zarządzaniu.

Koncepcja i cele kształcenia są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy, o czym świadczą:

- wypowiedzi pracowników Wydziału w czasie spotkania z osobami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości;
 - wypowiedzi 12 uczestników spotkania z otoczeniem społeczno-gospodarczym
- Potwierdzeniem tego stanu rzeczy są również następujące dokumenty, przedstawione przez Uczelnię:
- zestawienie 157 firm (podzielonych na branże), w których studenci kierunku *zarządzanie* odbywają praktyki zawodowe;
 - protokoły z posiedzeń Rady Interesariuszy Wydziału Organizacji i Zarządzania z 2017, 2018 i 2019 r. wraz z listami uczestników i zdjęciami;

- sporządzone pisemnie opinie w sprawie programu studiów oraz efektów kształcenia członków Rady Interesariuszy;
- wykaz prac dyplomowych na kierunku *zarządzanie* prowadzonych przez promotorów praktyków;
- analiza rynku pracy podczas zmian programów kształcenia (opracowywana każdorazowo podczas przygotowywania wniosku o uruchomienie kierunku oraz wniosku o wprowadzenie zmian w programie kształcenia).

Koncepcja i cele kształcenia zostały określone na podstawie oczekiwań rynku pracy i na podstawie analizy potrzeb zgłaszanych przez pracodawców poszukujących pracowników w Biurze Karier Uczelni. Podlegają stałemu monitoringowi, są na bieżąco konsultowane z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi, w szczególności z pracodawcami, co zostało potwierdzone w trakcie spotkania z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Efekty kształcenia na kierunku *zarządzanie* zarówno na studiach I jak i II stopnia zostały w całości przyporządkowane do obszaru nauk społecznych i dyscypliny nauki o zarządzaniu. Obowiązująca Uchwała Senatu Politechniki Śląskiej pochodzi z dnia 25 czerwca 2018 r. Uczelnia jest w trakcie dostosowywania efektów kształcenia do obowiązujących regulacji prawnych w zakresie Polskiej Ramy Kwalifikacji. Podczas wizytacji potwierdzono, że zgodnie z Rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych, Dz.U. 2018 poz. 1818 dziedzina nauk społecznych pozostanie wiodącą dla ocenianego kierunku studiów.

Dla studiów I stopnia sformułowano 29 efektów z zakresu wiedzy, 19 z zakresu umiejętności i 9 z zakresu kompetencji społecznych, natomiast dla studiów II stopnia sformułowano 23 efekty z zakresu wiedzy, 16 z zakresu umiejętności i 8 z zakresu kompetencji społecznych. Efekty kształcenia są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz z poziomem i profilem kształcenia. Wszystkie efekty dotyczące wiedzy zostały sformułowane w sposób zgodny z aktualnym stanem wiedzy w dyscyplinie nauki o zarządzaniu. Odpowiadają one zakresowi działalności naukowej prowadzonej na Wydziale.

W sformułowaniu efektów na I stopniu studiów zwraca się uwagę na problemy innowacji i innowacyjności (K1A_W18), narzędzia gromadzenia i opracowania danych statystycznych (K1A_W23, K1A_W24, K1A_U11 i K1A_U12), umiejętność komunikowania się i debatowania (K1A_U13 i K1A_U14), współpracy w grupie i przestrzegania etyki zawodowej (K1A_K05 i K1A_K08). Na studiach II stopnia widoczne są efekty dotyczące zarządzania własnością intelektualną (K2A_W09), etyki i zapobiegania zachowaniom korupcyjnym w organizacjach (K2A_W10). Ponadto wskazuje się na pogłębioną znajomość strategii i zachowania strategicznego (K2A_W11), metody audytowania i controllingu (K2A_W12; K2A_W23). Wśród umiejętności wskazuje się na zaawansowanie techniki negocjacji i komunikacji w praktyce (K2A_U08) i kierowanie pracą zespołu (K2A_U14).

Student posiada znajomość języka obcego w zakresie nauk o zarządzaniu na I stopniu na poziomie B2, zaś na II stopniu na poziomie B2 plus. Ponadto na studiach II stopnia potrafi się posługiwać drugim językiem obcym na poziomie A2. Efekty zostały sformułowane w sposób zrozumiały, są możliwe do osiągnięcia w przewidywanym czasie i mogą być podstawą do stworzenia systemu ich weryfikacji. Efekty przedmiotowe zostały odniesione odpowiednio do efektów kierunkowych, tworząc z nimi spójną całość. Dla przykładu w sylabusie z języka angielskiego na I stopniu wprost wskazane są efekty dla poziomu B2. Bezpośrednio w sylabusach przedmiotów znajdują się odniesienia między efektami przedmiotowymi a kierunkowymi efektami kształcenia.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku *zarządzanie* prawidłowo korespondują z misją i celami strategicznymi Uczelni i Wydziału, gdyż zmierzają do wykształcenia wysokiej klasy specjalistów z zakresu zarządzania przedsiębiorstwami i instytucjami, wyposażonych w niezbędne przygotowanie praktyczne wspomagane kompetencjami o charakterze zarządczym. Koncepcja kształcenia przyjęta w dokumentach jest właściwie powiązana z dyscyplinami, do których przyporządkowano kierunek studiów. Odpowiada one aktualnym potrzebom w zakresie kształcenia kadr dla gospodarki. Kształcenie na ocenianym kierunku promuje absolwentów o kwalifikacjach menedżerskich oczekiwanych na lokalnym i ogólnopolskim rynku pracy.

Wydział Organizacji i Zarządzania posiada duży potencjał naukowy i legitymuje się kategorią A oraz od 4 lat uprawnieniami akademickimi w dyscyplinie nauk o zarządzaniu. Kadra zaangażowana w proces dydaktyczny prowadzi badania naukowe i publikuje ich wyniki, w tym między innymi we własnym wysoko punktowanym czasopiśmie (20 pkt.) tj. w Zeszytach Naukowych Politechniki Śląskiej seria „Organizacja i Zarządzanie”.

Efekty kształcenia są zgodne z koncepcją kształcenia na kierunku *zarządzanie* odnoszą się do profilu ogólnoakademickiego, zapewniają uzyskanie kompetencji badawczych. Efekty dla studiów II stopnia zawierają treści pogłębione i nastawione na prace badawcze.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Treści wykładane na kierunku *zarządzanie* są zgodne z efektami uczenia się oraz z aktualnym stanem wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie nauki o zarządzaniu, co znajduje potwierdzenie w kartach przedmiotów. Treści programowe są także kompleksowe i zapewniają uzyskanie wszystkich efektów uczenia się. Na ocenianym kierunku prowadzone są studia stacjonarne i niestacjonarne. Studia I stopnia trwają 6 semestrów, prowadzą do uzyskania tytułu zawodowego licencjata, zaś liczba punktów ECTS wynosi 180. Studia II stopnia trwają 4 semestry, prowadzą do uzyskania tytułu zawodowego magistra, a liczba punktów ECTS wynosi 120. Zajęcia podzielone zostały na trzy główne moduły: ogólnouczelniany, podstawowy i wybieralny, obejmujący: przedmioty specjalnościowe, przedmioty w j. angielskim, przedmioty do wyboru, seminarium dyplomowe, praktykę studencką.

Aktualnie łączna liczba godzin na studiach stacjonarnych I stopnia wynosi 1950, a na niestacjonarnych 1275. Liczba godzin zajęć z języka angielskiego wynosi 120 na studiach stacjonarnych i 80 na studiach niestacjonarnych. Wykłady stanowią średnio ok. 38% zajęć, ćwiczenia ok. 25%, laboratoria 20%, seminaria 11%, i zajęcia projektowe 6%. Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów wynosi 52% na studiach stacjonarnych i 47% na niestacjonarnych co spełnia wymogi ustawowe. Zajęcia w module wybranym pozwalają uzyskać 38% ECTS, zaś zajęcia powiązane z badaniami naukowymi prowadzonymi na wydziale stanowią 83% wszystkich punktów ECTS.

Na studiach II stopnia łączna liczba godzin wynosi 975 dla studiów stacjonarnych i 665 dla studiów niestacjonarnych, a w strukturze zajęć dla wybranych specjalności obejmuje: wykłady 42%, ćwiczenia 28%, laboratoria 13%, seminaria 7% i projekty 10%. Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów wynosi na studiach stacjonarnych 52%, a na studiach niestacjonarnych 24%. Zajęcia w module wybieralnym pozwalają uzyskać 67% ECTS, natomiast zajęcia związane z badaniami naukowymi obejmują 90% ECTS. Liczba godzin zajęć z języka obcego wynosi 60 na studiach stacjonarnych i 40 na niestacjonarnych.

Na studiach II stopnia student może wybrać język angielski na poziomie B2 plus lub inny język obcy na poziomie A2. Jest to niezgodne z zakładanymi efektami kształcenia na II stopniu, a dokładnie z efektami K2A_U13 i K2A_U16, które powinny być zrealizowane łącznie. Wprawdzie są oferowane obowiązkowe wykłady w języku angielskim (*Cooperative strategy*, *Business ethics*), które pozwalają osiągnąć znajomość języka angielskiego na poziomie B2 plus, jednak student, który wybierze język angielski nie ma możliwości realizacji drugiego języka obcego, a tym samym możliwości osiągnięcia efektu K2A_U16. W roku akademickim 2018/19 studenci wybierali język hiszpański, niemiecki, rosyjski i włoski. Nikt spośród nich nie wybrał kontynuacji języka angielskiego. Zaleca się poprawić konstrukcję programu studiów w zakresie nauczania języków obcych na studiach II stopnia, celem dostosowania ich do obowiązujących efektów kształcenia

Czas trwania studiów, nakład pracy mierzony łączną liczbą punktów ECTS konieczny do ukończenia studiów, jak również nakład pracy niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do poszczególnych grup zajęć są poprawnie oszacowane i zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Jednocześnie liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów określona w programie studiów zapewnia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, przy czym w przypadku studiów stacjonarnych, liczba punktów ECTS uzyskiwana w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia przekracza 50%.

Zajęcia na studiach stacjonarnych realizowane są w ciągu 4 dni roboczych w godzinach od 8.00 do 17.00. Zajęcia na studiach niestacjonarnych realizowane są w ramach 11 zjazdów sobotnio-niedzielnych w ciągu jednego semestru. Zajęcia są prowadzone w blokach 1,5 godzinnych z przerwami, w sposób zapewniający odpowiednią higienę pracy. Liczebność grup na poszczególnych formach zajęć uregulowana jest Uchwałą Nr X/88/12/13 Senatu Politechniki Śląskiej z dnia 24 czerwca 2013 roku, zgodnie z którą określone zostały maksymalne/minimalne liczebności studentów w poszczególnych grupach. Odpowiadają one formom zajęć i są dostosowane do posiadanych zasobów infrastrukturalnych.

Treści programowe realizowane na kierunku *zarządzanie* korespondują z zakresem działalności badawczej prowadzonej przez pracowników Wydziału. Do głównych obszarów badawczych należą m.in.: zarządzanie strategiczne, zarządzanie innowacjami, zarządzanie w sieciach międzyorganizacyjnych, projektowanie i wdrażanie modeli biznesu, zarządzanie publiczne, zachowania organizacyjne, zarządzanie potencjałem społecznym organizacji, doskonalenie działalności procesowej i projektowej organizacji, zarządzanie projektami i zarządzanie ryzykiem, etyka biznesu, zarządzanie wiedzą, restrukturyzacja przedsiębiorstw, zarządzanie jakością, rachunek kosztów, budżetowanie i controlling w zarządzaniu czy komunikacja marketingowa. W raporcie samooceny wskazano powiązanie wymienionych obszarów badawczych z przedmiotami prowadzonymi na kierunku *zarządzanie*.

Literatura obowiązkowa wskazywana w kartach przedmiotu odwołuje się często do pozycji nowych i aktualnych. Metody stosowane w dydaktyce obejmują standardowe prezentacje multimedialne, projekty, laboratoria, dyskusje panelowe, mapy myśli, filmy dydaktyczne, metody 6 kroków, metaplan, odwróconą lekcję i elementy PBL. Kształcenie na

odległość jest traktowane jako uzupełnienie zajęć prowadzonych w tradycyjnej formie, przy czym na kierunku *zarządzanie* w tej formie prowadzonych jest 17 kursów w języku polskim.

Program studiów przygotowuje studentów do zawodu menedżera i do prowadzenia pracy naukowej. Efektem tych działań są publikacje z udziałem studentów i absolwentów kierunku *zarządzanie*. Uczelnia przedstawiła listę 25 publikacji napisanych z udziałem studentów i wydanych w Zeszytach Naukowych Politechniki Śląskiej „Organizacja i Zarządzanie”, Culturological Almanac na Ukrainie oraz w zbiorowych monografiach.

W opinii Zespołu Oceniającego PKA treści programowe są ściśle związane z prowadzonym kierunkiem studiów oraz dobrane tak, aby umożliwić realizację założonych efektów uczenia się i sprostać oczekiwaniom rynku pracy. Studenci potwierdzili także, że są informowani na pierwszych zajęciach z danego przedmiotu o treściach, które będą w trakcie tych zajęć realizować. Ponadto dodali, że pełną wiedzę na temat treści programowych posiadają z udostępnianych przez nauczycieli akademickich sylabusów, które pokrywają się z informacjami podawanymi w trakcie zajęć.

Studenci wizytowanego kierunku wyrazili pozytywną opinię dotyczącą programu i planu studiów, sekwencji realizacji poszczególnych przedmiotów w trakcie całego toku studiów, liczby godzin dydaktycznych oraz liczebności grup. W opinii studentów wymagany nakład pracy dla poszczególnych przedmiotów, a także liczba godzin z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich jest odpowiednia oraz umożliwia zdobycie zakładanej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Studenci ocenianego kierunku szczególnie wysoko ocenili zajęcia z następujących przedmiotów: Finanse przedsiębiorstwa, Marketing, Nauka o organizacji, Rachunkowość finansowa, Zachowania organizacyjne oraz Zarządzanie kapitałem i rynki finansowe. Jednocześnie wskazali, że ich zdaniem słabe merytorycznie są zajęcia z następujących przedmiotów: Logistyka, Podstawy maszynoznawstwa, Psychologia oraz Zarządzanie środowiskiem.

Studenci wizytowanego kierunku *zarządzanie* podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA wyrazili opinię, iż stosowane metody kształcenia urozmaicają prowadzone zajęcia, umożliwiają wszystkim studentom (w tym także niepełnosprawnym) czynny w nich udział, aktywizują ich do samodzielnej pracy i pobudzają ich kreatywność, umożliwiają samodzielne rozwiązywanie problemów, angażują ich w proces zdobywania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się.

Studenci kierunku *zarządzanie* wyrazili pozytywną opinię dotyczącą organizacji roku akademickiego i harmonogramu zajęć. Podkreślali, że zajęcia dydaktyczne planowane są z uwzględnieniem ich oczekiwań oraz z zachowaniem dogodnych warunków do nauki. Wskazali także na możliwość indywidualizacji procesu kształcenia. W przypadku I i II stopnia – zajęcia na studiach stacjonarnych realizowane są w ciągu 4 dni w tygodniu (dodatkowy dzień wolny umożliwia studentom podjęcie aktywności naukowej lub zawodowej), natomiast zajęcia na studiach niestacjonarnych realizowane są w ramach zjazdów sobotnio-niedzielnych.

Ścieżka odbywania praktyk zawodowych jest precyzyjnie opisana w Monitorze Prawnym Politechniki Śląskiej poz. 205 w Zarządzeniu nr 98/2018 Rektora Politechniki Śląskiej z dnia 24 września 2018 r. w sprawie Regulaminu praktyk studenckich oraz procedurze P-ROZ-5, wydanie N4 z 14.11.2018, będącej uzupełnieniem Regulaminu praktyk studenckich obowiązującego na Politechnice Śląskiej. Praktyki studenckie mogą mieć w szczególności formę zajęć laboratoryjnych, terenowych, obozów naukowo-badawczych, prac wdrożeniowych albo formę stażu lub zatrudnienia. Praktyki mogą być realizowane w krajowych lub zagranicznych jednostkach organizacyjnych, których zakres działalności jest związany z kierunkiem lub specjalnością odbywanych studiów. Student zobowiązany jest do wskazania wydziałowemu opiekunowi praktyk studenckich zakładu pracy, w którym ma

zamiar odbywać praktykę (*Podanie o przyjęcie na praktykę*). Wydziałowy opiekun praktyk może odmówić zgody na odbycie praktyki we wskazanym przez studenta zakładzie pracy, jeśli charakter jego działalności nie umożliwia realizacji programu praktyk.

Wymiar praktyk dla studiów I i II stopnia wynosi 200 godzin (4 tygodnie w miejscu odbywania praktyk plus tydzień pracy własnej i na Uczelni). Praktykom przydzielono 8 punktów ECTS, co oznacza, że 1 pkt obejmuje 25 godzin pracy. Warunkiem zaliczenia praktyki jest odbycie jej w ustalonym czasie, przedłożenie potwierdzenia i przedłożenie sprawozdania z przebiegu praktyki (wg wzoru) oraz akceptacja przez wydziałowego opiekuna praktyk. Nie przewiduje się wystawiania oceny za realizację efektów uczenia, lecz stwierdzenie, że został osiągnięty lub nie, co wyraża się zaliczeniem lub brakiem zaliczenia praktyk.

Opiekę nad studentem odbywającym praktykę sprawuje opiekun ze strony przyjmującego na praktykę, który otrzymuje uprzednio zatwierdzony przez wydziałowego opiekuna praktyk plan praktyki, który stanowi informację, jakie efekty kształcenia zamierza osiągnąć osoba odbywająca praktykę. Weryfikacja osiągania efektów kształcenia odbywa się na podstawie sprawozdania z praktyk, przygotowanego przez odbywającego praktykę studenta, podpisanego przez opiekuna ze strony praktykodawcy i opatrzonego jego pieczęcią. Infrastruktura i wyposażenie miejsc odbywania praktyk nie są weryfikowane. Nie stosuje się też hospitacji praktyk. Nie ma współpracy osób nadzorujących praktyki na kierunku z opiekunami praktyk, ani wypracowanych sposobów komunikowania się. Program praktyk, osoby sprawujące nadzór nad praktykami z ramienia Uczelni, realizacja praktyk, efekty uczenia się do osiągnięcia na praktykach formalnie nie podlegają przeglądom, ani ocenie z udziałem studentów.

W obecnej sytuacji rynkowej (rynek pracownika) przyjęcie studenta na praktyki jest – ze strony przedsiębiorstwa – sposobem na pozyskanie pracowników, stąd duża podaż ofert praktyk spływająca na Uczelnię. Studenci mają możliwość dokonywania wyboru, choć z założenia znalezienie miejsca praktyki leży po ich stronie. Wybierając miejsce kierują się możliwością znalezienia stałej dobrze płatnej pracy. Uczelnia nie napotyka więc żadnych trudności w zapewnieniu możliwości odbycia praktyk. Dotyczy to zarówno studiów I, jak II stopnia. W czasie wizytacji przedłożono zestawienie firm, na których studenci kierunku *zarządzanie* odbywają praktyki. Zawiera ono 157 firm – podzielonych na branże.

Na uwagę zasługuje fakt, że rolę osoby nadzorującej praktyki z ramienia Uczelni przejęli prowadzący seminaRIA dyplomowe, bowiem praktyki traktowane są jako okazja do zebrania materiałów do napisania pracy licencjackiej lub magisterskiej. To właśnie oni w trakcie seminarium rozmawiają ze studentami na temat praktyk, a zwłaszcza o problemach związanych z ich organizacją, zbieżnością realizowanych zadań z tematem pracy dyplomowej i możliwością prowadzenia badań. Przedłożono 5 notatek służbowych osób prowadzących seminaRIA potwierdzających prowadzenie takich rozmów. W trakcie wizytacji przedstawiono zestawienia odbytych praktyk dla kierunku *zarządzanie*: dla roku 2017/2018 - 24 absolwentów studiów stacjonarnych I stopnia, 26 absolwentów studiów stacjonarnych II stopnia, 26 absolwentów studiów niestacjonarnych II stopnia oraz 21 studentów stacjonarnych I stopnia. Efekty uczenia się zaplanowane dla praktyk są zgodne z kierunkowymi efektami uczenia się.

Mocną stroną programu kształcenia jest prowadzenie zajęć projektowych - stanowiących ok. 10% na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, wymagających od studentów realizacji odpowiednich analiz dotyczących realnie funkcjonujących podmiotów gospodarczych i organizacji. Aspekt ten jest wyróżniającym się elementem programu studiów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Treści wykładane na kierunku *zarządzanie* są zgodne z efektami uczenia się oraz z aktualnym stanem wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie nauki o zarządzaniu, co znajduje potwierdzenie w kartach przedmiotów. Są one również zgodne z prowadzoną na Wydziale Organizacji i Zarządzania działalnością naukową. Treści programowe są także kompleksowe i zapewniają uzyskanie wszystkich efektów uczenia się.

Program studiów jest cyklicznie konsultowany z przedstawicielami firm oraz organizacjami otoczenia biznesu. Jest on pochodną wielu zmiennych, w tym także rozmów ze studentami i kadra akademicką. Z perspektywy studentów wizytowanego kierunku realizowany program studiów należycie przygotowuje ich do zawodu. Dobór treści programowych, liczebność grup studenckich, formy i organizacja zajęć dydaktycznych oraz stosowane metody kształcenia umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się.

Czas trwania studiów, nakład pracy mierzony łączną liczbą punktów ECTS konieczny do ukończenia studiów, jak również nakład pracy niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do poszczególnych grup zajęć są poprawnie oszacowane i zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Kształcenie na odległość jest traktowane jako uzupełnienie zajęć prowadzonych w tradycyjnej formie. Program studiów przygotowuje studentów do zawodu menedżera.

Uczelnia wypracowała własne zasady i procedury, według których zaliczane są praktyki. Istotnym celem praktyk zawodowych jest pozyskanie przez studentów materiałów do prac dyplomowych, co znajduje odzwierciedlenie w przedłożonej w trakcie wizytacji dokumentacji.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Dobrej Praktyki

-

Zalecenia

-

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Warunki rekrutacji na studia I stopnia określone Uchwałą Rady Wydziału Organizacji i Zarządzania z dnia 28 lutego 2019 r. zawierają wymóg związany z uzyskaniem świadectwa maturalnego lub dokumentu równorzędnego. Podstawowym przedmiotem branym pod uwagę przy rekrutacji jest język polski na poziomie podstawowym, zaś dodatkowym jeden spośród następujących: język polski – poziom rozszerzony, matematyka, geografia, język obcy, historia lub wiedza o społeczeństwie). Odrębne kryteria przyjęć na studia stosowane są wobec kandydatów z Maturą Międzynarodową IB, laureatów olimpiad oraz wobec laureatów konkursu „O Złoty Indeks Politechniki Śląskiej”.

Analogiczną Uchwałą przyjęto zasady rekrutacji na studia II stopnia. Na kierunku *zarządzanie* wymaga się, aby oprócz posiadania kwalifikacji I stopnia zrealizował 4 efekty kształcenia, np. „rozumie istotę procesów i zjawisk ekonomicznych przebiegających w przedsiębiorstwie”. Efekty te są weryfikowane na bazie suplementu. Kandydatom z niepełnosprawnością zapewnia się pomoc i udogodnienia w procesie rekrutacji stosownie do ich indywidualnych potrzeb.

Zasady rekrutacyjne na I i II stopień nie zawierają procedur dyskryminujących ani ograniczających kandydatów z uwagi na żadne kryterium. Kryteria przyjęć na wszystkie poziomy studiów są opracowane w sposób przejrzysty i jednolity dla całej Uczelni. Rekrutacja prowadzona jest drogą elektroniczną z wykorzystaniem Systemu Obsługi Rekrutacji Politechniki Śląskiej SOREK.

Studenci wizytowanego kierunku wyrazili pozytywną opinię na temat procesu rekrutacyjnego prowadzonego przez Uczelnię. W opinii studentów kryteria w postępowaniu rekrutacyjnym są właściwe i sprawiedliwe. Studenci wizytowanego kierunku *zarządzanie* podkreślali, że wybrali Politechnikę Śląską z różnych pobudek: z rekomendacji, z racji na miejsce zamieszkania lub z powodu dobrej renomy. Stwierdzili także, że ponownie podjęliby studia w tym samym miejscu przede wszystkim ze względu na wysoki poziom nauczania, przyjazną atmosferę i uczciwe traktowanie przez nauczycieli akademickich.

Proces dyplomowania jest opisany w regulaminie studiów. Na studiach I stopnia student zobowiązany jest do przygotowania pracy licencjackiej, zaś na studiach II stopnia – pracy magisterskiej. Zasady wykonywania, sposób oceniania i recenzji pracy licencjackiej i magisterskiej, a także przebieg egzaminu dyplomowego regulują §38-§46 Regulaminu Studiów oraz procedury P-ROZ-1, P-ROZ-2 i P-ROZ-3 WSZJK. Praca magisterska przygotowana jest w ramach seminarium dyplomowego, którego standardy określa dokument „Zasady oraz program prowadzenia i zaliczenia seminarium dyplomowego dla II stopnia na kierunku *zarządzanie*” przyjęty uchwałą Rady Wydziału w dniu 31.10.2018 r. Semina dyplomowe odbywają się na dwóch ostatnich semestrach zarówno na studiach I, jak i II stopnia. W procesie weryfikacji finalnych efektów uczenia się osiągniętych przez studentów bardzo ważną rolę pełni egzamin dyplomowy. Egzamin ten sprawdza wiedzę, umiejętności i kompetencje nabyte w całym okresie studiów, pozwala również ocenić umiejętność właściwego zintegrowania wiedzy uzyskanej w ramach różnych przedmiotów w procesie kształcenia.

Opiekunowie prac dyplomowych są dostępni dla dyplomantów i należycie wywiązują się ze swoich obowiązków. Studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA stwierdzili, iż pisane przez nich prace dyplomowe umożliwiają realizację ich zainteresowań.

Sposoby weryfikacji i oceny osiągania efektów kształcenia określa program studiów oraz szczegółowo karty przedmiotów. Weryfikacja i ocena osiąganych przez studenta efektów kształcenia odbywa się za pomocą następujących sposobów: aktywność na zajęciach, dyskusja, odpowiedzi ustne, studium przypadku, prace domowe, prezentacje indywidualne i zespołowe, projekty indywidualne i zespołowe, sprawozdania, prace semestralne, kolokwium, egzamin pisemny, egzamin ustny, odpowiedzi ustne. Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia efektów kształcenia i zaliczania poszczególnych przedmiotów, semestrów i lat studiów na kierunku *zarządzanie* precyzuje Regulamin Studiów.

Analiza prac przejściowych dokonana podczas wizytacji ZO PKA na kierunku *zarządzanie* wskazuje, że weryfikacja efektów kształcenia przebiega zgodnie z założeniami opisanymi w kartach przedmiotów i obejmuje tematy w nich zawarte. Studenci otrzymują informacje zwrotne na temat swoich postępów w nauce. Ocena prac dyplomowych wskazuje, że pozwalają one weryfikować efekty kształcenia w dyscyplinie nauki o zarządzaniu. Poziom prac i ich oceny są zróżnicowane. Tematyka prac licencjackich i magisterskich odpowiada zakładanym efektom kształcenia.

Prace Uczelni oraz Wydziału koncentrują się na zapewnieniu bezstronności, rzetelności i przejrzystości procesu weryfikacji oraz wiarygodności i porównywalności ocen. W przypadku sytuacji konfliktowych regulamin studiów przewiduje egzamin komisyjny oraz postępowanie dyscyplinarne. Indywidualne podejście stosowane jest wobec osób z niepełnosprawnością, tak, aby każda z nich, uwzględniając stopień i rodzaj jej niepełnosprawności, mogła aktywnie uczestniczyć w zajęciach i osiągnąć zakładane przez dany przedmiot efekty kształcenia.

Studenci ocenianego kierunku *zarządzanie* wskazali, iż stosowane metody oceniania umożliwiają im uzyskanie informacji zwrotnej na temat stopnia osiągania efektów uczenia się. Wyrazili także pozytywną opinię o przejrzystości i rzetelności wykorzystywanych metod oceniania. Ponadto stwierdzili, iż odpowiednie przygotowanie do egzaminów i zaliczeń nie tylko pozwala uzyskać ocenę adekwatną do stopnia osiągania przez nich efektów uczenia się, ale też pozwala zrealizować niezbędne efekty uczenia się.

Proces monitorowania i ocena postępów studentów, począwszy od przyjęcia kandydatów na studia poprzez proces studiowania, aż po zakończenie studiów (zaliczenie egzaminu dyplomowego lub rezygnacja/skreślenie ze studiów) prowadzone jest w sposób ciągły i systematyczny, a wyniki w postaci protokołów z rekrutacji, protokołów ocen końcowych oraz protokołów egzaminu dyplomowego gromadzone są w Dziekanacie Wydziału Organizacji i Zarządzania.

Uczelnia posiada regulamin potwierdzania się efektów uczenia się przyjęte uchwałą Senatu Politechniki Śląskiej z dnia 22.06.2015 r. W przypadku ubiegania się na studia I stopnia obowiązuje warunek co najmniej 5 lat doświadczenia zawodowego, zaś w przypadku ubiegania się na studia II stopnia – co najmniej trzy lata doświadczenia zawodowego. Potwierdzenia efektów dokonuje się na pisemny wniosek kandydata. Efekty uczenia się uzyskane poza Polską zapewniają możliwość identyfikacji w oparciu o system ECTS.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Warunki rekrutacji na studia, kryteria kwalifikacji i procedury rekrutacyjne są przejrzyste, selektywne i bezstronne oraz umożliwiają dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się przewidzianych w programach studiów I i II stopnia.

Uczelnia sformułowała warunki i procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz zaliczania efektów uzyskanych w innej uczelni. Weryfikacja efektów kształcenia przebiega zgodnie z założeniami opisanymi w kartach przedmiotów i obejmuje tematy w nich zawarte. Studenci otrzymują informacje zwrotne na temat swoich postępów w nauce. Ocena prac dyplomowych wskazuje, że pozwalają one weryfikować efekty kształcenia w dyscyplinie nauk o zarządzaniu. Tematyka prac licencjackich i magisterskich odpowiada zakładanym efektom uczenia się.

Studenci wizytowanego kierunku pozytywnie ocenili proces rekrutacyjny, system weryfikacji i oceny efektów uczenia się, organizację studiów i procesu dyplomowania. W ich opiniach całokształt studiów na Politechnice Śląskiej, począwszy od przyjęcia na studia, aż po zakończenie studiów, przebiega w sposób prawidłowy i pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1

W roku akademickim 2018/2019 zajęcia dydaktyczne na studiach I i II stopnia kierunku *zarządzanie* prowadzone są przez 114 nauczycieli akademickich, z których większość, bo aż 80 pracowników, zatrudnionych jest w pełnym wymiarze czasu pracy w Jednostce prowadzącej wizytowany kierunek studiów Wydziale Organizacji i Zarządzania w Zabrze, Politechniki Śląskiej z siedzibą w Gliwicach. Kadra akademicka specjalizuje się w obszarze nauk społecznych w dyscyplinie nauk o zarządzaniu i jakości.

Na podstawie danych z raportu samooceny oraz dokumentów uzupełniających dostarczonych Zespołowi Oceniającemu w czasie wizytacji należy stwierdzić, że struktura kadry prowadzącej zajęcia na studiach I i II stopnia ocenianego kierunku jest następująca:

- 7 nauczycieli akademickich z tytułem naukowym profesora, w tym trzech z dziedziny nauk ekonomicznych w zakresie zarządzania, dwóch z dziedziny nauk humanistycznych w zakresie filozofii, jeden profesor nauk technicznych specjalizujący się w budowie i eksploatacji maszyn oraz jeden profesor tytularny specjalizujący się w naukach prawnych,
- 19 pracowników ze stopniem naukowym doktora habilitowanego w obszarze nauk społecznych, z których 16 uzyskało ten stopień w zakresie nauk o zarządzaniu, a trzech nauczycieli akademickich specjalizuje się w dyscyplinie filozofia,
- 64 nauczycieli ze stopniem naukowym doktora, z których 43 uzyskało ten stopień w obszarze nauk społecznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości, a pozostali specjalizują się w filozofii, socjologii, matematyce, ekonomii, historii, budowie i eksploatacji maszyn oraz w naukach prawnych,
- 24 magistrów, zatrudnionych na stanowiskach asystentów lub starszych wykładowców, w tym 9 doktorantów posiadających tytuł zawodowy magistra w zakresie zarządzania.

Wśród pracowników zaangażowanych w proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów *zarządzanie* dominują nauczyciele akademicy reprezentujący dyscyplinę nauki o zarządzaniu i jakości, co jest zgodne z przyjętą koncepcją i zakładanymi efektami uczenia się. Mimo, że liczba, kompetencje i doświadczenie nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiąganie przez studentów zakładanych efektów uczenia się, to w czasie wizytacji zdiagnozowano dwa przypadki niewłaściwej obsady kadrowej zajęć dydaktycznych. Szczegółowe uzasadnienie konieczności dokonania zmiany obsady kadrowej zajęć dydaktycznych z przedmiotów *Prawo* oraz *Finanse* zostało zaprezentowane w załączniku numer 4 do niniejszego raportu. Zdaniem Zespołu Oceniającego PKA są to incydentalne i łatwe do wyeliminowania przypadki, które nie zmieniają pozytywnej opinii o potencjale kadrowym zaangażowanym w realizację zajęć dydaktycznych na studiach I i II stopnia na kierunku *zarządzanie*.

Według danych z Raportu Samooceny w bieżącym roku akademickim na studiach I i II stopnia ocenianego kierunku studiów studiuje 388 studentów, w tym w trybie stacjonarnym 241 studentów, a w trybie niestacjonarnym 147 studentów. W stosunku do danych sprzed 3 lat nastąpił znaczny spadek liczby studentów, co dotyczy zwłaszcza studiów niestacjonarnych, których liczba w ciągu ostatnich trzech lat zmniejszyła się o ponad 27%. Spadek liczby studentów kierunku *zarządzanie* pozwala na utrzymanie bardzo korzystnych relacji między liczbą studentów, a kadrą akademicką zaangażowaną w proces kształcenia na obu poziomach studiów w relacji poniżej 1 do 3.

Nauczyciele akademicy zaangażowani w proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów posiadają znaczące osiągnięcia naukowe oraz odpowiednie przygotowanie dydaktyczne. Realizują granty badawcze i systematycznie publikują ich wyniki, także

w postaci podręczników i skryptów akademickich na temat różnych aspektów zarządzania, w tym zwłaszcza marketingu, logistyki i zarządzania łańcuchami dostaw.

Władze Uczelni i Wydziału tworzą sprzyjające warunki dla rozwijania potencjału naukowo-dydaktycznego pracowników realizujących zajęcia na ocenianym kierunku studiów. W ostatnich latach wielu pracowników uzyskało stopnie naukowe doktora habilitowanego i doktora w dziedzinie nauk ekonomicznych w zakresie zgodnym z profilem dyplomowania. Ponadto pracownicy Wydziału uczestniczą w krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych oraz biorą udział w międzynarodowym programie mobilności kadry Erasmus+. Realizują ponadto granty badawcze, których tematyka jest związana z różnymi obszarami działalności, w tym podejmowania decyzji menedżerskich.

Wszyscy pracownicy dydaktyczno-naukowi Wydziału Organizacji i Zarządzania są poddawani ocenie i premiowani na podstawie osiągnięć w pracy badawczo-naukowej. Kompetencje dydaktyczne poszczególnych nauczycieli akademickich są również oceniane przez studentów na podstawie anonimowych ankiet, które są brane pod uwagę przy obsadzie zajęć dydaktycznych i ustalaniu warunków dalszego zatrudnienia. Na Wydziale przyjęto transparentne i skuteczne procedury dotyczące rozwiązywania konfliktów, a także reagowania na przypadki zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, dyskryminacji i przemocy wobec kadry i studentów. Efektem wszystkich wymienionych działań służących rozwojowi potencjału kadrowego są osiągnięcia Wydziału w postaci uzyskania w 2015 roku pełnych uprawnień akademickich oraz uzyskanej w ostatniej ocenie parametrycznej kategorii naukowej A.

Studenci mają możliwość oceny nauczycieli akademickich. Dokonują jej w ramach stosownego badania ankietowego, w formie elektronicznej, pod koniec każdego semestru (tj. po zakończeniu każdego cyklu zajęć dydaktycznych). Badanie odbywa się z zastosowaniem ankiety „Ocena wypełniania obowiązków dydaktycznych przez prowadzącego zajęcia dydaktyczne”, której wzór został określony w załączniku do Zarządzenia nr 15/2019 Rektora Politechniki Śląskiej z dnia 08.02.2019 roku w sprawie przeprowadzania badań ankietowych wśród studentów, doktorantów oraz słuchaczy studiów podyplomowych Politechniki Śląskiej. Respondenci oceniają pracę nauczyciela akademickiego, odpowiadając na 6 następujących pytań:

1. Czy Pana/Pani zdaniem prowadzący przedstawia kryteria w sposób jasny, przestrzega tych kryteriów i wystawia ocenę w przewidzianym przepisami terminie?;
2. Czy Pana/Pani zdaniem prowadzący wykazuje właściwą postawę wobec studentów (punktualność, rzetelność, kultura osobista)?;
3. Czy Pana/Pani zdaniem prowadzący inspirował do samodzielnego myślenia i pokazuje związki przedmiotu z pokrewnymi dziedzinami wiedzy lub praktyką?;
4. Czy Pana/Pani zdaniem prowadzący jest dostępny w czasie konsultacji i w komunikacji drogą elektroniczną?;
5. Czy Pana/Pani zdaniem prowadzący przekazuje wiedzę w sposób zrozumiały i interesujący?;
6. Czy Pana/Pani zdaniem prowadzący udostępnia materiały dydaktyczne, w tym na Platformie Zdalnej Edukacji?.

Dodatkowo studenci odpowiadają na pytania dotyczące obecności na zajęciach – zarówno swoich jak i nauczyciela, wypowiadają się o mocnych i słabych stronach prowadzącego oraz – jeśli oczekują zmian w sposobie prowadzenia zajęć – wskazują przykłady takich zmian. Wyniki badań uważa się za miarodajne, gdy w badaniu wzięło udział co najmniej 20% ogólnej liczby studentów uczestniczących w zajęciach. Do wyników ankiet dostęp ma Dziekan Wydziału, który przedstawia sprawozdanie z przeprowadzonej ankietyzacji na posiedzeniu Rady Wydziału oraz Rektorowi w terminie jednego miesiąca od daty zakończenia ankietyzacji. Sprawozdania przekazywane są także do samorządu studenckiego na jego wnioski. Prowadzący zajęcia dydaktyczne zapoznają się z wynikami ankietyzacji w systemie komputerowym.

Najwyżej ocenieni przez studentów nauczyciele akademicki z każdej z grup zostają zaproszeni na posiedzenie Rady Wydziału, podczas którego otrzymują pisemne wyróżnienia za osiągnięcia dydaktyczne, podpisane przez Dziekana Wydziału oraz przewodniczącego wydziałowego samorządu studenckiego. W przypadku, kiedy nauczyciel akademicki oceniany jest poniżej średniej Dyrektor Instytutu/Kierownik Katedry lub Dziekan przeprowadza z pracownikiem rozmowę, w trakcie której ma on możliwość odniesienia się do wyników oceny oraz do komentarzy studentów. Jeżeli jest to konieczne zostają również przeprowadzone rozmowy z grupą studentów, która negatywnie oceniała zajęcia prowadzone przez nauczyciela. Informacje zawarte w ankietach studentów dotyczące wypełniania obowiązków dydaktycznych przez prowadzących zajęcia dydaktyczne uwzględnia się przy dokonywaniu okresowej oceny nauczyciela akademickiego.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Liczba, zróżnicowane kwalifikacje naukowo-dydaktyczne oraz doświadczenie praktyczne etatowych pracowników, którzy prowadzą zajęcia na ocenianym kierunku studiów *zarządzanie*, a także działania związane z rozwojem potencjału kadrowego Wydziału sprzyjają osiąganiu wysokiej jakości kształcenia oraz zakładanych efektów uczenia się. System oceny pracowników naukowo-dydaktycznych jest transparentny i uwzględnia oceny studentów, wynikające z systematycznie i anonimowo przeprowadzanych badań ankietowych.

W ramach Uczelni i Wydziału funkcjonuje przejrzysty system oceny pracy nauczycieli akademickich, który uwzględnia udział studentów w tym procesie. System ankietyzacji jest anonimowy oraz ma służyć podnoszeniu poziomu jakości kształcenia i doskonaleniu kadry akademickiej. Studencka ocena wykładowcy uwzględniana jest przy dokonywaniu okresowej oceny nauczyciela akademickiego. W trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci wizytowanego kierunku pozytywnie ocenili prowadzących zajęcia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu

Doskonałości Kształcenia

- nagradzanie podczas posiedzenia Rady Wydziału najlepiej ocenionych przez studentów nauczycieli akademickich pisemnymi wyróżnieniami za osiągnięcia dydaktyczne.

Zalecenia

-

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Liczba, powierzchnia i rozmieszczenie pomieszczeń, które wykorzystywane są na potrzeby zajęć dydaktycznych na Wydziale OiZ PŚ odpowiada potrzebom wynikającym ze skali i specyfiki kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Zajęcia prowadzone są w 58 salach dydaktycznych, z których zdecydowana większość jest wyposażona w projektory multimedialne oraz ekrany. Wyposażenie techniczne pomieszczeń jest nowoczesne, a infrastruktura jest generalnie na bardzo wysokim poziomie, zdecydowanie powyżej przeciętnej. W ostatnich latach powstało także kilka stref wypoczynkowych dla studentów, umożliwiających odpoczynek, rekreację ruchową oraz wymianę książek.

Studenci Wydziału mają do dyspozycji 18 różnego rodzaju laboratoriów, w tym do utworzonych w ostatnich dwóch latach laboratoriów do: Symulacji procesów logistycznych,

Zarządzania procesami, Kreatywnego myślenia oraz Autoprezentacji i marketingu. Wykorzystywane na potrzeby ocenianego kierunku studiów dwa najnowsze laboratoria komputerowe wyposażone są w 16 stanowisk komputerowych z podwójnymi monitorami, co odpowiada liczebności grup studenckich.

Oceniany kierunek korzysta z sal, które noszą nazwy laboratoriów, dedykowanych wypracowywaniu konkretnych kompetencji lub prowadzeniu zajęć przedmiotowych. Są to znakomicie wyposażone sale, zaprojektowane pod kątem uatrakcyjnienia zajęć, wykorzystywania nowoczesnych technologii, z których student będzie korzystał po ukończeniu studiów oraz zaprezentowania innowacyjnego podejścia do nauczania. Jednocześnie niektóre sale są efektem współpracy z interesariuszami zewnętrznymi. Jest tak w przypadku Laboratorium Analityki Biznesowej – współpraca z Firmą MicroStrategy, Laboratorium Kreatywnego Myślenia – współpraca z Katowicką Specjalną Strefą Ekonomiczną oraz Miastem Zabrze oraz Laboratorium Zarządzania Procesami – współpraca z Miastem Zabrze.

We wszystkich budynkach Wydziału, szczególnie w strefach studenta przeznaczonych do odpoczynku lub pracy (wydzielone miejsca), studenci mają dostęp do bezprzewodowego Internetu. Budynki, w tym pomieszczenia dydaktyczne i zaplecze socjalne są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową i osób niewidomych. W szczególności budynek B został wyposażony w nowatorski system dla osób niedowidzących, który ułatwia poruszanie się po Uczelni. Oznakowania pionowe i poziome oraz w systemie Braille'a zawierają: plan budynku umieszczony na każdym piętrze, tabliczki informacyjne na wszystkich drzwiach w budynku oraz maty z wyżłobieniami sygnalizujące schody i wyjścia. Dodatkowo każde piętro jest odpowiednio oznaczone (duże oznaczenia numeracji pięter) oraz w innej kolorystyce (kolor pomarańczowy, czerwony, fioletowy i niebieski). Budynki Wydziału posiadają toalety dostosowane dla osób niepełnosprawnych wyposażone w uchwyty oraz zapewniające dostateczną przestrzeń manewrową. Ponadto na ogólnodostępnym parkingu zostały wydzielone i poprawnie oznaczone dwa miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami.

Studenci wizytowanego kierunku korzystają z bogatej infrastruktury Ośrodka Sportu Politechniki Śląskiej. Studenci Wydziału Organizacji i Zarządzania mogą zamieszkać na okres studiów w Domu Studenckim „Alaska”, zlokalizowanym przy ul. Jagiellońskiej 38 w Zabrzu. Ponadto oceniając infrastrukturę Uczelni, nie sposób nie wspomnieć o Centrum Kultury Studenckiej „Mrowisko”, które jest zlokalizowane przy ul. Pszczyńskiej 85 w Gliwicach, w sercu dużego kompleksu domów studenckich. Jest to wielofunkcyjny obiekt kultury i rozrywki o prawie 3 000 m² i kilku niezależnych funkcjach. Centrum mieści Salę Teatralną na 250 osób z zapleczem scenicznym i garderobami, Klub Studencki „Spirala”, pomieszczenia organizacji studenckich, pomieszczenia Akademickiego Chóru Politechniki Śląskiej i Akademickiego Zespołu Muzycznego, Salę Bankietową z zapleczem cateringowym oraz przestrzeń wystawowe.

Pracownicy i studenci korzystają z zasobów Biblioteki Głównej Politechniki Śląskiej w Gliwicach oraz Biblioteki i Czytelni Wydziału Organizacji i Zarządzania w Zabrzu, w której zgromadzono 12 500 woluminów. Czytelnia w Zabrzu prenumeruje 14 specjalistycznych czasopism z zakresu ekonomii i nauk o zarządzaniu. Od 2012 roku czytelnia umożliwia także studentom i pracownikom Wydziału dostęp elektronicznych baz danych z międzynarodowymi publikacjami i danymi statystycznymi. Dzięki możliwości bezpłatnego korzystania z elektronicznych publikacji (m.in. z bazy Emerald Management Xtra'95, ARIANTA, BazTech, IBUK libra, NASBI), możliwe jest przeszukiwanie około 8000 tytułów zagranicznych czasopism naukowych, ponad miliona tekstów patentów, norm, dysertacji oraz materiałów konferencyjnych oraz ponad 65 000 tytułów e-książek. Możliwy jest także dostęp do ponad 47 tys. materiałów naukowych w formie elektronicznej, w tym wszystkich rozpraw doktorskich i prac habilitacyjnych powstałych od początku działalności Uczelni. Studenci

wizytowanego kierunku pozytywnie ocenili pracę bibliotek, dostęp do całego księgozbioru bibliotecznego oraz jakość dostępnych materiałów.

Biblioteka Główna została także przystosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. Posiada ona m.in. dwa multimedialne stanowiska dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością wzroku, które wyposażone są w: oprogramowanie powiększające (Supernova), syntezytory mowy dla języka polskiego i angielskiego, oprogramowanie do rozpoznawania tekstu, program odczytu ekranu (Jaws) współpracujący z syntezytorem mowy, monitor brajlowski (Focus), urządzenie do tworzenia grafiki wypukłej, drukarkę brajlowską oraz wydajne skanery.

Studenci mają możliwość odbywania części zajęć z wykorzystaniem platformy e-learningowej. Pomoc oraz wsparcie techniczne dla użytkowników realizowane jest za pośrednictwem systemu HelpDesk Centrum Zdalnej Edukacji. Studenci logują się na platformie przy pomocy konta utworzonego w systemie SOTS pod adresem <https://sots.polsl.pl/student/>. W ramach Platformy Zdalnej Edukacji dostępny jest serwer Wydziału.

Oryginalnym i rzadko spotykanym na innych uczelniach rozwiązaniem jest wdrożony na Wydziale Organizacji i Zarządzania tzw. System Zarządzania Ruchem Klientów – czyli system kolejkowy, którego celem jest ułatwienie dostępu do dziekanatu i komfort interesantów. Na parterze budynku A, przy wejściu, zainstalowany jest automat biletowy, za pomocą którego każdy student może zarezerwować sobie termin załatwienia swojej sprawy w dziekanacie. Na terenie Wydziału – w budynku A na parterze, w budynku B w holu, w budynku C na parterze oraz w budynku B w strefie otwartej – zamontowane są 4 ekrany (monitory) multimedialne, wyświetlające informacje dotyczące kolejnych osób (numerów) obsługiwanych przez dziekanat. Ponadto na ekranach prezentowane są aktualności ze strony internetowej Wydziału. Studenci wizytowanego kierunku bardzo wysoko ocenili system kolejkowy.

Studenci wizytowanego kierunku *zarządzanie* wyrazili pozytywną opinię podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA na temat stanu infrastruktury naukowo-dydaktycznej, a także stwierdzili, że umożliwia ona realizację zajęć i prowadzenie badań naukowych oraz sprzyja skutecznemu osiągnięciu przez nich efektów uczenia się założonych w programie studiów.

Władze Wydziału prowadzą ciągły monitoring i okresowe przeglądy infrastruktury dydaktyczno- naukowej, zasobów bibliecznych oraz zaplecza socjalnego. Doraźne działania modernizacyjne w tym zakresie podejmowane są na polecenie Dziekana Wydziału na podstawie zgłaszanych sygnałów przez pracowników i studentów. W miarę możliwości finansowych Uczelni i pozyskiwanych środków od sponsorów podejmowane są liczne przedsięwzięcia inwestycyjne i modernizacyjne.

Proces monitorowania, oceny i doskonalenia bazy dydaktycznej i naukowej oraz systemu biblieczno-informacyjnego nie jest sformalizowany. Studenci nie są włączani do prac związanych z opracowaniem planów rozwoju infrastruktury dydaktycznej. Wprawdzie mogą zgłaszać władzom Uczelni lub Wydziału swoje uwagi i postulaty w zakresie infrastruktury uczelnianej, ale niekoniecznie są przekonani, że tego typu działania przynoszą efekty. W czasie spotkań ze studentami stwierdzono, że głos studentów nie jest brany pod uwagę w procesie rozwoju i doskonalenia infrastruktury wykorzystywanej w realizacji programu studiów.

Wśród rekomendacji Zespołu Oceniającego PKA związanych z infrastrukturą, która jest wykorzystywana w realizacji programu studiów oraz potrzebą jej ustawicznego doskonalenia należy podkreślić fakt, iż Zespół Oceniający PKA zaleca podjęcie działań zmierzających do wzrostu poczucia partycypacji i decydowania o kierunkach rozwoju infrastruktury Wydziału Organizacji i Zarządzania przez włączenie przedstawicieli studentów do okresowych przeglądów stanu i potrzeb rozwoju infrastruktury dydaktycznej, socjalnej, bibliecznej i

informatycznej. Postuluje się zatem umożliwienie studentom dokonywania w sposób formalny oceny infrastruktury uczelnianej, tak aby mogli oni wyrazić swoją opinię na temat bazy lokalowej i wyposażenia sal dydaktycznych oraz aby mogli przedstawić swoje postulaty w tym zakresie.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Infrastruktura dydaktyczna, w tym zwłaszcza dostępne zasoby biblioteczne i infrastruktura informatyczna, sprzyjają realizacji programu studiów oraz służą osiąganiu zakładanych efektów uczenia się na ocenianym kierunku studiów. Prowadzony jest systematyczny monitoring i okresowe przeglądy infrastruktury dydaktyczno–naukowej, zasobów bibliotecznych oraz zaplecza socjalnego. Podejmowane są liczne przedsięwzięcia inwestycyjne i modernizacyjne, które pozwoliły m.in. na optymalne dostosowanie obiektów i ich wyposażenia do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Lokalowa baza naukowa i dydaktyczna w pełni zaspokaja potrzeby prowadzonego kierunku. Zajęcia dydaktyczne realizowane są w warunkach, które umożliwiają kształcenie zgodnie z aktualnymi potrzebami i oczekiwaniami studentów oraz pozwalają na skuteczne osiąganie efektów uczenia się założonych w programie studiów. Studenci co do zasady wyrazili pozytywną opinię na temat infrastruktury uczelnianej, aczkolwiek wskazali na potrzebę zwiększenia liczby miejsc parkingowych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Dookołałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Władze Wydziału intensywnie współpracują z otoczeniem społeczno-gospodarczym w realizacji programu studiów. Na Wydziale Organizacji i Zarządzania powołano Radę Interesariuszy, której spotkania odbywają się kilka razy w roku.

W trakcie wizytacji odbyło się spotkanie z przedstawicielami interesariuszy zewnętrznych, w którym udział wzięło 12 osób, w tym Prezydent Zabrza, co zasługuje na szczególną uwagę, bowiem niezwykle rzadko zdarza się, by w spotkaniu brały udział osoby na tak wysokim szczeblu. Na spotkaniu reprezentowane były: Urząd Miasta Zabrze, Powiatowy Urząd Pracy, Zabrzeńska Izba Przemysłowa, Śląska Izba Pracodawców, PGG SA, GSU SA, Elektrociepłownia Będzin, LUMA Holding, Carboautomatyka SA, HB BUSSINESS, SORDREW SA oraz APAULY Group Sp. z o.o. Szkoła Project Managerów. Wszyscy uczestnicy spotkania podkreślali gotowość obu kierunków do reagowania na wszelkie sygnalizowane potrzeby otoczenia. Współpraca z otoczeniem ma charakter formalny i odbywa się w ramach działań Rady Interesariuszy. Dwa do czterech razy w roku odbywają się spotkania jej członków z przedstawicielami Uczelni poświęcone na konsultowanie potrzeb rynku pracy i samych

interesariuszy, przedstawianie planowanych zmian w programie nauczania, dyskutowanie efektów uczenia się w kontekście poszukiwanych na rynku kompetencji pracowniczych.

Jedną z form współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest zaangażowanie pracowników Uczelni w życie gospodarcze regionu. Dowodem na to jest np. Nagroda Specjalna „Czarny Diament” przyznana przez Izbę Przemysłowo-Handlową Rybnickiego Okręgu Przemysłowego Pani Prodzian ds. Studenckich Wydziału Organizacji i Zarządzania PŚ za aktywne uczestnictwo w życiu społecznym i gospodarczym regionu i zaangażowanie w działalność na rzecz etyki biznesu oraz za tworzenie pozytywnego klimatu między nauką a biznesem. Pani Profesor jest też członkiem Powiatowej Rady Rynku Pracy w Zabrzu, a w Regionalnej Izbie Gospodarczej w Katowicach piastuje stanowisko Przewodniczącej Komisji ds. Społecznej Odpowiedzialności Biznesu i Komunikacji Społecznej Rady Izby. Powyższe potwierdzone zostało przedłożonymi dokumentami. Inni pracownicy Uczelni również otrzymują nagrody będące potwierdzeniem symbiozy Uczelni i otoczenia społeczno-gospodarczego - na przykład Dziekan Wydziału Organizacji i Zarządzania, otrzymał nagrodę Prezydenta Miasta Zabrza „Zabrzańska Atena” w dziedzinie Medycyna i Nauka. Są to jedynie przykłady potwierdzające ścisłe związki wizytowanego kierunku z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Kolejną formą współpracy są wpisujące się w życie miasta konferencje naukowe i seminaria organizowane na Wydziale. Przykładem jest cykl konferencji poszerzających wiedzę na temat Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka i jej roli we współczesnym świecie.

Współpraca z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego ma charakter systemowy i obejmuje cały proces od momentu projektowania danego kierunku aż po wprowadzanie zmian pod wpływem ewaluacji osiągniętych rezultatów. Dowodem na to są np. przedłożone przez Uczelnię opinie dotyczące proponowanych efektów kształcenia sformułowane przez firmy uczestniczące w Radzie Interesariuszy (Allcomp, Marco, Luma Holding Limited). Ponadto kooperacja przybiera formę organizację praktyk i staży, wizyt studyjnych, realizacji prac dyplomowych, udziału przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w prowadzeniu zajęć.

Interesariusze zewnętrzni uczestniczą też w weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia w ramach systematycznej ewaluacji i przeglądów programu nauczania. W związku z tym, że Uczelnia przygotowuje kadry zarządzające dla gospodarki, istotne są te elementy współpracy, które prowadzą do ułatwiania studentom i absolwentom dobrej pracy. Na Uczelni organizowane są duże imprezy z udziałem pracodawców: wiosną – targi pracy, a jesienią – giełda pracy. Na obu eventach przedstawiane są rzeczywiste oferty i dochodzi do zatrudniania zainteresowanych osób.

Na uwagę zasługują wizyty studyjne, cieszące się dużym zainteresowaniem studentów kierunku *zarządzanie* - przykładem jest firma Amazon. Ma też miejsce włączanie potencjalnych pracodawców w proces kształcenia. Jego efektem jest między innymi wyposażenie pracowni komputerowej w odpowiedni sprzęt, a zwłaszcza stosowne oprogramowanie odpowiadające aktualnym trendom w gospodarce oraz doposażanie tzw. laboratoriów (Laboratorium Analityki Biznesowej – współpraca z Firmą MicroStrategy, Laboratorium Kreatywnego Myślenia – współpraca z Katowicką Specjalną Strefą Ekonomiczną oraz Miastem Zabrze oraz Laboratorium Zarządzania Procesami – współpraca z Miastem Zabrze).

Ponadto ma miejsce stawianie przez pracodawców problemów do rozwiązania w ramach pisania prac dyplomowych i etapowych oraz orientacja na projekty. Przykładem dobrej współpracy w tym zakresie jest Opel Manufacturing Poland sp. z o.o. z siedzibą w specjalnej strefie ekonomicznej w Gliwicach, gdzie studenci mogą odbywać 6-miesięczne staże poświęcone rozwiązywaniu konkretnego problemu, kończące się obroną projektu. Dodatkowo obrona ta jest prowadzona w języku angielskim. Również w innych firmach staże

są zorientowane projektowo. Staże są na ogół płatne, a ich celem jest przygotowanie się do podjęcia pracy i pozostanie na stałe w firmie, w której staż jest odbywany.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest prowadzona w oparciu o badanie potrzeb i oczekiwań otoczenia w stosunku do Uczelni. Badania źródłowe prowadzone są metodą CAVI. Rezultatem tych badań jest między innymi projekt „Pomysł na biznes”, mający na celu przygotowanie studentów do kreatywności i przedsiębiorczości, w tym podejmowania własnej działalności gospodarczej. Studenci mają też możliwość uzyskiwania ciekawych certyfikatów, które są ich atutem na rynku pracy – między innymi menedżer innowacji i specjalista ds. innowacji (projekt realizowany we współpracy z TUV Nord). Wprowadzenie takiej ścieżki rozwoju było efektem współpracy z interesariuszami zewnętrznymi, zgłaszającymi swoje potrzeby w tym zakresie. W podobny sposób wprowadzono Zarządzanie projektami – początkowo była to specjalność, przekształcona następnie w kierunek studiów, przy czym był to efekt interakcji z IBM Poland.

Ponadto studenci mają możliwość uzyskiwania certyfikatów w obszarze zarządzania projektami takich jak PMI i Prince. Dobrym przykładem wpływu interesariuszy zewnętrznych czy po prostu rynku jest powołanie specjalności analityka biznesowa, która była bezpośrednią odpowiedzią na sygnały płynące z rynku i która odniosła duży sukces rekrutacyjny.

Reasumując, współpraca Uczelni z firmami i jednostkami samorządu terytorialnego, daje możliwość włączenia owych interesariuszy w proces kształcenia i ich aktywny udział w jego realizacji oraz owocuje organizacją atrakcyjnych praktyk studenckich, co studenci wizytowanego kierunku podkreślili podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA. Rezultatem tej współpracy jest także prowadzenie wspólnych prac badawczo-rozwojowych.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wizytowany kierunek *zarządzanie* intensywnie współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym zwłaszcza z pracodawcami. Współpraca dotyczy całego procesu projektowania i realizacji programu studiów i nie budzi istotnych wątpliwości. Ponadto wyraźnie widoczne są więzi między wizytowanym kierunkiem, a otoczeniem społeczno-gospodarczym, przejawiające się w zajmowaniu przez pracowników Uczelni ważnych stanowisk i pełnienia istotnych funkcji w instytucjach samorządu gospodarczego i sferze otoczenia biznesu.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Nauczyciele akademicki uczestniczący w procesie kształcenia na ocenianym kierunku studiów podejmują działania związane z podniesieniem stopnia internacjonalizacji Wydziału przez

organizowanie lub współorganizowanie międzynarodowych konferencji naukowych. Pracownicy Wydziału aktywnie uczestniczą w europejskim programie mobilności Erasmus+, w ramach którego Wydział ma podpisane umowy bilateralne z 21 partnerskimi ośrodkami akademickimi. Od roku akademickiego 2016/2017 w ramach programu Erasmus+ na krótkookresowe wizyty studyjne wyjechało 32 pracowników naukowych. W tym samym czasie Wydział odwiedziło 9 nauczycieli akademickich z zagranicznych uczelni partnerskich. W okresie od września 2016 r. do września 2018 r. na WOiZ był realizowany międzynarodowy projekt edukacyjny *Innovative Women Entrepreneurs of the Future – InnoWomEnt*, finansowany z programu Erasmus+.

O ile poziom międzynarodowej mobilności kadry akademickiej można uznać za satysfakcjonujący, to międzynarodowa mobilność studentów kierunku *zarządzanie* ograniczona była do zaledwie 3 wyjazdów zagranicznych. Pomimo, że Uczelnia i Wydział Organizacji i Zarządzania podejmują starania, aby zachęcić studentów do wyjazdów zagranicznych, studenci wizytowanego kierunku rzadko korzystają z oferty mobilności studenckiej. Nie wynika to jednak z braku świadomości i wiedzy o funkcjonowaniu tego typu możliwości. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci wizytowanego kierunku *zarządzanie* jako główne przyczyny nikłej skali wymiany studenckiej wskazali konieczność dofinansowania wyjazdów zagranicznych z własnych środków, obawy językowe oraz chęć podejmowania pracy zawodowej w trakcie studiów. Zasadne jest zatem to aby podjąć działania mające na celu większą aktywizację studentów wizytowanego kierunku w zakresie mobilności studenckiej. Wskazane jest również podjęcie działań intensyfikujących międzynarodową mobilność studentów w ramach programu Erasmus+ poprzez podpisanie umów z partnerami zagranicznymi o podobnym profilu kształcenia oraz wypracowanie systemu gwarantującego studentom uznanie zaliczeń zdobywanych w uczelniach zagranicznych

Zagraniczna wymiana studentów Wydziału napotyka także na barierę związaną z ograniczonymi możliwościami transferowania zdobytych zagranicą punktów ECTS. Według wyjaśnień wydziałowego koordynatora programu Erasmus+ oferta uczelni partnerskich nie jest w pełni spójna z programami kształcenia na kierunkach prowadzonych na Wydziale OiZ, co powoduje konieczność zaliczania różnic programowych oraz częste przypadki braku zgody wykładowców na uznanie osiągnięć studentów, które zdobyli w uczelniach zagranicznych. Zdaniem Zespołu Oceniającego takie praktyki są sprzeczne z ideą europejskiego programu mobilności Erasmus+ i wymagają podjęcia przez kierownictwo Wydziału działań zmierzających do zweryfikowania i rozszerzenia listy uczelni zagranicznych o podobnym profilu kształcenia oraz wypracowania systemu gwarantującego studentom uznanie zaliczeń zdobywanych w uczelniach zagranicznych na podstawie wcześniej uzgodnionych umów tzw. *Learning Agreement*.

Wydział podejmuje również inicjatywy związane z wdrożeniem koncepcji tzw. *internationalization at home*. Od ubiegłego roku akademickiego na II stopniu studiów stacjonarnych oferowane są programy specjalności w języku angielskim *Production and Logistic Systems in Industrial Enterprises* oraz *Systems in Industrial Technologies*, w których w bieżącym roku uczestniczy 15 obcokrajowców.

W programach kształcenia na I i II stopniu studiów kierunku *zarządzanie* wprowadzono obowiązkowe zajęcia w języku angielskim. Mimo, iż zgodnie ze standardami Uczelni każdy absolwent studiów I stopnia obligatoryjnie powinien uzyskać certyfikat wystawiony przez Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych, poświadczający kompetencje językowe na poziomie B2, to w czasie hospitacji wykładu z przedmiotu *Ethics in Management* stwierdzono, iż nie wszyscy studenci opanowali język angielski w stopniu pozwalającym na aktywne uczestnictwo w tych zajęciach.

Uczelnia zapewnia studentom kierunku *zarządzanie* zarówno na I jak i na II stopniu osiągnięcie efektów uczenia się w zakresie znajomości języka obcego poprzez uwzględnienie

w programie studiów właściwego lektoratu. Student zobowiązany jest do zapisania się do grupy o odpowiednim poziomie zaawansowania językowego na początku semestru, w którym zgodnie z programem studiów na Wydziale, rozpoczyna się kształcenie językowe. Na I stopniu przewidziana jest tylko nauka języka angielskiego, natomiast na II stopniu student może dokonać wyboru interesującego go języka spośród bogatej oferty Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych (języka angielskiego, niemieckiego, francuskiego, hiszpańskiego, włoskiego oraz rosyjskiego). Zgodnie ze standardami Uczelni każdy absolwent studiów I stopnia obligatoryjnie zdaje egzamin i uzyskuje certyfikat poświadczający kompetencje językowe na poziomie B2.

Warto również nadmienić, że władze Wydziału planują uruchomienie od roku akademickiego 2020/2021 specjalności w języku angielskim „Innovation Manager” – dla studentów II stopnia studiów stacjonarnych.

Od 2016 r. w Jednostce prowadzącej wizytowany kierunek studiów funkcjonuje Komisja ds. Współpracy Międzynarodowej pod kierunkiem Prodziekana ds. Studenckich, której jednym z zadań jest koordynacja działań związanych ze współpracą międzynarodową na Wydziale oraz opiniowanie aktywności związanych ze współpracą międzynarodową w zakresie dydaktyki i badań naukowych. Komisja prowadzi coroczne przeglądy działań związanych z aktywnością międzynarodową. Wnioski z tych przeglądów są wykorzystywane do planowania działań związanych z umiędzynarodowianiem procesu kształcenia. Osiągnięcia w zakresie współpracy międzynarodowej są brane pod uwagę w okresowych ocenach kadry akademickiej. Wydział nie poddał się jednak ocenie międzynarodowych instytucji akredytacyjnych i nie posiada międzynarodowych certyfikatów potwierdzających wysoką jakość kształcenia.

Zespół Oceniający PKA rekomenduje podjęcie starań o uzyskanie międzynarodowej akredytacji potwierdzającej wysoką jakość kształcenia, co powinno pozwolić na nawiązanie współpracy z renomowanymi partnerami zagranicznymi, które specjalizują się w naukach o zarządzaniu i jakości. Powyższa rekomendacja posiada nie tyle charakter naprawczy, co doskonalący.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wydział osiągnął zadawalający poziom internacjonalizacji w zakresie działalności dydaktycznej na ocenianym kierunku studiów, a nauczyciele akademicy zaangażowani w kształcenie na kierunku *zarządzanie* wykazują się aktywnością w realizacji projektów naukowo-badawczych i organizacyjnych o zasięgu międzynarodowym. W opinii studentów wizytowanego kierunku Uczelnia tworzy odpowiednie warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia. Studenci mają świadomość wszystkich możliwości związanych z mobilnością, aczkolwiek z różnych powodów nie korzystają z tej oferty.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Na Wydziale Organizacji i Zarządzania wdrożony został kompleksowy system wsparcia studentów w procesie kształcenia, osiągania efektów uczenia się i wszechstronnym rozwoju, który w ocenie studentów wizytowanego kierunku działa poprawnie i jest systematycznie doskonalony w oparciu o ich postulaty i sugestie.

Podstawową formą wsparcia dla studentów w procesie dydaktycznym jest stały kontakt z kadrą nauczającą. W przypadku kierunku *zarządzanie* proporcja pomiędzy liczbą studentów a liczbą nauczycieli akademickich wygląda bardzo dobrze. Mówimy bowiem o wskaźniku poniżej 1:3, czyli na jednego nauczyciela akademickiego przypada mniej niż trzech studentów. Pozwala to na wysoką intensywność kontaktów prowadzących zajęcia ze studentami, co z kolei powinno przekładać się na jakość i efektywność kształcenia. Kontakt z nauczycielami możliwy jest nie tylko podczas regularnych zajęć, ale także poza nimi. Studenci mają możliwość kontaktowania się z prowadzącymi zdalnie za pośrednictwem poczty elektronicznej czy Platformy Zdalnej Edukacji lub bezpośrednio, korzystając z konsultacji podczas wyznaczonych dyżurów. Konsultacje odbywają się w wymiarze 2 godzin tygodniowo w terminach ustalanych przed rozpoczęciem każdego semestru oraz dostosowanych do potrzeb studentów stacjonarnych i niestacjonarnych, a informacje o nich są publiczne i ogólnodostępne – zamieszczane w formie ogłoszeń w miejscu ich odbywania oraz w internetowym planie zajęć. Podczas konsultacji studenci mają możliwość wglądu do swoich prac etapowych. Mogą wówczas dowiedzieć się, jakie błędy zostały przez nich popełnione oraz jakie braki w obszarze efektów uczenia się powinni uzupełnić.

Studenci wizytowanego kierunku podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA wyrazili opinię, że nauczyciele akademicy w razie potrzeby chętnie służą pomocą, a relacje z nimi oparte są z reguły na zasadach partnerstwa i wzajemnego szacunku. Studenci wskazali jednak na nierówne ich traktowanie przez prowadzących następujące przedmioty: Podstawy zarządzania oraz Zarządzanie zasobami ludzkimi. Ponadto poinformowali, że prowadzący zajęcia w ramach wsparcia dydaktycznego udostępniają im w formie papierowej (podczas zajęć) lub elektronicznej (za pośrednictwem poczty elektronicznej lub na Platformie Zdalnej Edukacji) materiały pomocnicze niezbędne w procesie kształcenia, a jakość i przydatność tych materiałów sprzyja osiąganiu przez nich efektów uczenia się.

Studenci wizytowanego kierunku mają świadomość, że zasady dotyczące procesu kształcenia określa Regulamin studiów Politechniki Śląskiej, a wszelkie podania związane z tokiem studiów należy kierować do Dziekana lub Prodziekana ds. studenckich. Jednocześnie poinformowali, że razie potrzeby mogą liczyć na wsparcie władz Wydziału oraz że dziekani dostępni są w ramach wyznaczonych dyżurów. Prodziekan ds. studenckich przyjmuje studentów dwa razy w tygodniu w wymiarze łącznym 4 godzin, natomiast Dziekan zgodnie z przyjętym harmonogramem. Ponadto studenci wizytowanego kierunku uważają, że system zgłaszania i rozpatrywania skarg i wniosków działa sprawnie.

W celu udzielania wsparcia studentom w rozwiązywaniu problemów związanych z przebiegiem studiów są także powoływani opiekunowie roku na poszczególnych kierunkach. Ich zadaniem jest utrzymywanie kontaktu ze studentami danego roku i udzielanie pomocy w zakresie zgłaszanych spraw. Ponadto studenci mają możliwość korzystania ze wsparcia psychologicznego. Konsultacje psychologiczne cieszą się dużą popularnością wśród studentów, szczególnie w okresie przed oraz w trakcie sesji egzaminacyjnej.

W określonych przypadkach studenci wizytowanego kierunku mogą realizować studia w trybie indywidualnym. Uczelnia oferuje dwie możliwości indywidualizacji procesu kształcenia. Pierwsza możliwość zakłada studiowanie według Indywidualnego Programu

Studiów (IPS). Ta ścieżka jest odpowiedzią na szczególne zainteresowania i uzdolnienia studentów oraz umożliwia indywidualny dobór treści, metod i form kształcenia – również dla cudzoziemców. Druga możliwość zakłada studiowanie według Indywidualnej Organizacji Studiów (IOS). Ta ścieżka ma zastosowanie w stosunku do studenta, który w szczególności: wychowuje dziecko, jest niepełnosprawny, studiuje na drugim kierunku studiów.

Studenci wizytowanego kierunku poza zdobywaniem kompetencji w trakcie realizacji podstawowego programu studiów mają możliwość poszerzania wiedzy i umiejętności oraz realizowania pasji i zainteresowań w ramach kół naukowych, prężnie działających na Wydziale. Obecnie wśród kół naukowych związanych z kierunkiem *zarządzanie* można wyróżnić: Międzywydziałowe Koło Naukowe Innowacji NOVUM, które zajmuje się popularyzacją i poszerzaniem wiedzy z zakresu problemów innowacyjnych i technicznych oraz generowania twórczych pomysłów, Międzywydziałowe Koło Naukowe Zarządzania Projektami SOLVER oraz Studenckie Koło Naukowe Zarządzania Jakością.

Studenci w ramach kół podejmują pod opieką pracowników naukowo-dydaktycznych rozmaite formy aktywności badawczej, naukowej i organizacyjnej. Uczestniczą w badaniach naukowych, konferencjach studenckich czy konkursach, publikują artykuły naukowe, wydają czasopisma (np. PM News – Czasopismo Koła Zarządzania Projektami SOLVER), organizują konferencje naukowe (np. koło SOLVER organizuje konferencję Projekt Management, natomiast koło NOVUM organizuje konferencję Dni Innowatora), szkolenia, warsztaty rozwojowe i zajęcia integracyjne, a także utrzymują relacje z kołami naukowymi z innych uczelni oraz realizują szereg projektów mających na celu nawiązanie współpracy ze środowiskiem społeczno-gospodarczym. Podejmując te wszystkie działania, członkowie kół nie tylko poszerzają wiedzę z zakresu zarządzania i dziedzin z nią powiązanych, ale także promują Uczelnię i kierunek. Przedstawiciele kół naukowych podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA podkreślili, że Wydział zapewnia im odpowiednie wsparcie merytoryczne, organizacyjne i finansowe. Szczególnie pozytywnie ocenili pracę opiekunów, którzy – obok dbałości o poziom merytoryczny – sprawują nadzór instytucjonalny i na bieżąco wspierają aktywność studencką.

Na wizytowanym kierunku *zarządzanie* proces dydaktyczny jest zintegrowany z prowadzonymi badaniami naukowymi. Studenci uczestniczą w badaniach naukowych jako obserwatorzy lub aktywni wykonawcy w fazach zbierania danych, ich analizy i syntezy oraz oceny i formułowania wniosków i zaleceń. Uzyskiwane wyniki są przez nich prezentowane na konferencjach i sympozjach krajowych i międzynarodowych oraz w publikacjach naukowych. Studenci mają pełne możliwości publikowania w dwóch prowadzonych na Wydziale publikatorach o wysokiej klasyfikacji punktowej (20 punktów), tj. w Zeszytach Naukowych „Organizacja i Zarządzanie” oraz w Kwartalniku Naukowym „Organizacja i Zarządzanie”.

Studenci wizytowanego kierunku pozytywnie ocenili działania Uczelni w zakresie stymulowania ich rozwoju zawodowego oraz wspierania ich w kontaktach z otoczeniem społeczno-gospodarczym i w procesie wchodzenia na rynek pracy. Zadania związane z szeroko rozumianą aktywizacją zawodową studentów i absolwentów Politechniki Śląskiej realizuje Biuro Karier Studenckich. Przede wszystkim świadczy ono usługi w zakresie pośrednictwa pracy (Politechnika Śląska jest zarejestrowana jako agencja zatrudnienia), pomagając studentom i absolwentom w poszukiwaniu zatrudnienia lub umożliwiając im odbywanie płatnych staży (w ramach programu stażowego Inżynier XXI wieku).

Sztandarowym wydarzeniem, koordynowanym przez Biuro we współpracy z Samorządem Studenckim, są Inżynierskie Targi Pracy i Przedsiębiorczości, które stanowią doskonałą okazję do poznania oferty rynku skierowanej do studentów, absolwentów i pracowników naukowych, sprzyjają wymianie informacji pomiędzy przedstawicielami przedsiębiorstw a potencjalnymi kandydatami do przyjęcia na praktykę, staż czy etat oraz pozwalają na wzajemne przedstawienie potrzeb, możliwości i oczekiwań. Na szczególną uwagę

zasługuje także konkurs „Mój pomysł na biznes”, którego celem jest pobudzenie innowacyjności i przedsiębiorczości wśród studentów, absolwentów i pracowników Uczelni. Znaczącym sukcesem konkursu jest fakt, że wiele z nagrodzonych projektów zostało skomercjalizowanych, stając się podstawą do utworzenia nowych podmiotów gospodarczych. Wśród laureatów konkursu są także studenci Wydziału Organizacji i Zarządzania, co świadczy o tym, że Wydział nie tylko dobrze kształci w obszarze wiedzy technicznej, ale również promuje przedsiębiorczość wśród młodych ludzi.

Wsparcie w obszarze przygotowania studentów do wejścia na rynek pracy realizowane jest głównie przez działania Biura Karier. Biuro działa niezwykle prężnie i nawet w trakcie wizytacji można było naocznie przekonać się, że prowadzi szkolenia dla studentów z zakresu komunikacji interpersonalnej. Biuro obecnie prowadzi 8 dużych projektów, których grupą docelową są studenci. Największą część stanowią projekty przewidujące płatne staże u atrakcyjnych przedsiębiorców. Biuro jest laureatem prestiżowego konkursu „Marka - Śląskie” Regionalnej Izby Przemysłowo-Handlowej i Marszałka Województwa Śląskiego oraz czołowych mediów regionalnych. Spotkanie w Biurze Karier było bardzo owocne z uwagi na niezwykle wysokie kompetencje osoby udzielającej informacji.

Biuro Karier Studenckich realizuje szereg działań wspierających studentów w trakcie procesu kształcenia, m.in. projekt „Architekci CV” (w ramach którego Biuro pomaga studentom w przygotowaniu profesjonalnych dokumentów aplikacyjnych), projekt „Studiuj z BKS” (w ramach którego studenci mają możliwość udziału w spotkaniach z pracodawcami połączonych z warsztatami branżowymi, a także w cyklu szkoleń ukierunkowanych na podnoszenie kompetencji pracowniczych i umiejętności w obszarze przedsiębiorczości), projekt „Veni Vidi... Vici” (który obejmuje wizyty studyjne w przedsiębiorstwach i umożliwia studentom zdobycie doświadczenia bazującego na obserwacji procesów produkcyjnych w warunkach rzeczywistych) oraz projekt „Nasz Dyplom” (który umożliwia studentom zbieranie materiałów, prowadzenia badań do opracowania prac dyplomowych w trakcie odbywania praktyki).

Dodatkowo Biuro dysponuje narzędziem internetowym umożliwiającym identyfikację kompetencji „Matrycą kariery”. Narzędzie wykorzystywane jest w procesie doradztwa zawodowego, pomagając studentom określać ich mocne strony bądź obszary, które wymagają doskonalenia. Biuro aktywnie działa także na rzecz integracji absolwentów z Uczelnią. Przede wszystkim realizuje program „Absolwenci Politechniki Śląskiej”, w ramach którego mają oni dostęp do informacji o Uczelni dotyczącej oferty edukacyjnej oraz wydarzeń i innych przedsięwzięć podejmowanych przez Uczelnię. Dodatkową korzyścią i osią programu jest Karta Absolwenta, która uprawnia do korzystania ze zniżek i promocji przygotowanych przez firmy i instytucje specjalnie dla absolwentów Uczelni.

Warto dodać, że Biuro – analogicznie do Karty Absolwenta – planuje wdrożyć Studencką Kartę Aktywności Zawodowej dla studentów. Ponadto Biuro koordynuje zawieranie porozumień pomiędzy Uczelnią a przedsiębiorstwami w zakresie wzmocnienia praktycznych elementów nauczania i zwiększania zaangażowania pracodawców w realizację programów nauczania oraz prowadzi cykliczne badania, mające na celu monitorowanie rynku pracy i postaw studentów. Badania pracodawców dotyczą potrzeb kadrowych, metodyki prowadzonych procesów rekrutacyjnych, profilu kompetencji kandydatów do zatrudnienia, a także oceny poziomu przygotowania merytorycznego i praktycznego studentów do stawianych wymagań. Z kolei badania studentów dotyczą motywów, którymi kierowali się podejmując studia, oceny spełnienia oczekiwań, jakości kształcenia, oceny swojego przygotowania do dalszej kariery zawodowej, szans na znalezienie atrakcyjnej pracy i planów na przyszłość. Badania ankietowe uzupełniane są o badania jakościowe: badania fokusowe prowadzone na wybranej grupie studentów na ostatnim semestrze studiów. Warto dodać, że

Biuro ściśle współpracuje z kadrami naukowo-dydaktyczną, samorządem studenckim i kołami naukowymi oraz organizuje cykliczne spotkania informacyjno-edukacyjne ze studentami.

Studenci wizytowanego kierunku mogą w ramach programu Erasmus+ realizować część swojego toku studiów za granicą. Mogą zdecydować się na semestralny lub dwusemestralny wyjazd na studia do uczelni zagranicznej lub na odbycie praktyki w zagranicznej instytucji nieakademickiej. W przypadku podjęcia decyzji o udziale w wymianie studenckiej otrzymują oni wsparcie ze strony Uczelni.

Studenci motywowani są do osiągania coraz lepszych wyników w nauce poprzez stypendia oraz system wyróżnień za prace dyplomowe. Wsparciem studentów wybitnych są również możliwe do zorganizowania staże naukowe w Polsce i za granicą. Mogą oni także korzystać z oferty instytucji bezpośrednio współpracujących z Politechniką Śląską, jak np. Technopark Gliwice, stwarzający szanse materialnego wsparcia oraz bezpośredniej pomocy przy uruchamianiu startupów. Studenci informowani są o możliwościach uzyskania stypendium Ministra za wybitne osiągnięcia. Ponadto istnieje wsparcie dla wybitnych osób podejmujących studia w Politechnice Śląskiej – w postaci programu mentorskiego „Rozwiń skrzydła”.

Młodzież akademicka pozytywnie oceniła działający na Uczelni system pomocy materialnej. Studenci studiów stacjonarnych i niestacjonarnych mogą ubiegać się o przyznanie pomocy materialnej w formie: stypendium socjalnego, stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych, stypendium Rektora dla najlepszych studentów czy zapomogi. Mogą także wnioskować o przyznanie miejsca w domu studenckim. Szczegółowe zasady przyznawania pomocy materialnej określone są w Regulaminie ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów Politechniki Śląskiej.

Studenci w trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym PKA poinformowali, że kryteria przyznania każdego z wyżej wymienionych świadczeń pomocy materialnej są im znane i zrozumiałe. Podkreślili efektywną rolę administracji Uczelni w zakresie pomocy materialnej oraz pozytywnie ocenili powszechność dostępu do regulaminów stypendialnych i informacji o pomocy materialnej. Jednocześnie wskazali, że Politechnika Śląska oferuje wysokie stypendia w porównaniu z innymi uczelniami.

Studenci wizytowanego kierunku *zarządzanie* pozytywnie ocenili kadrę administracyjną zatrudnioną na Uczelni. Podkreślali, iż pracownicy są przygotowani merytorycznie do zajmowanych stanowisk i w sposób właściwy udzielają pomocy w codziennych sprawach, a godziny pracy poszczególnych jednostek administracyjnych są dostosowane do potrzeb studentów. Pozytywnie ocenili Dział Spraw Studenckich i Kształcenia, do zadań którego należy m.in. organizacja i koordynacja przebiegu studiów I, II i III stopnia, koordynacja i monitorowanie Systemu Obsługi Toku Studiów, nadzór nad prawidłową organizacją praktyk studenckich, koordynacja działalności stypendialnej, współdziałanie z Administracją Osiedla Studenckiego w zakresie prawidłowego wykorzystania miejsc w domach studenckich, prowadzenie spraw studentów niepełnosprawnych w ramach działań Biura ds. Osób Niepełnosprawnych oraz obsługa procesu rekrutacji. Wyrazili także pozytywną opinię na temat funkcjonowania dziekanatu, w którym mogą uzyskać kompleksowe informacje na temat swojego toku studiów. Dziekanat jest czynny dla studentów 4 razy w tygodniu – od poniedziałku do czwartku, a także dodatkowo w „soboty zjazdowe”. Godziny urzędowania dziekanatu są dostosowane do potrzeb studentów oraz publikowane na stronie internetowej Wydziału.

W odniesieniu do obsługi administracyjnej studentów w dziekanacie należy podkreślić, że odbywa się ona na dwóch poziomach: kontakt bezpośredni ze studentem oraz kontakt przy wykorzystywaniu systemów elektronicznych. Bezpośrednia obsługa studentów przebiega bardzo sprawnie dzięki zastosowanym mechanizmom. Studenci bardzo wysoko ocenili wspomniany już, wdrożony na Wydziale System Zarządzania Ruchem Klientów – tzw. system kolejkowy, którego celem jest ułatwienie dostępu do dziekanatu i komfort interesantów.

W opinii studentów system kolejkowy bardzo ułatwia pod względem administracyjnym studiowanie, ponieważ skraca oczekiwanie do dziekanatu. Warto w tym miejscu dodać, że w planach Wydziału jest tzw. „przeszkolony dziekanat”, który ma z jednej strony bezpośrednio ukazywać interesantom codzienną pracę dziekanatu, a z drugiej pozwolić na większą transparentność działań. Obsługa studentów w sposób elektroniczny jest możliwa dzięki odpowiednim narzędziom. Cały tok studiów studenta wspierany jest przez System Obsługi Toku Studiów (komunikator), co daje możliwość ciągłego kontaktu ze studentem oraz umożliwia sprawne i szybkie nawiązanie kontaktu pomiędzy studentem a dziekanatem.

Uczelnia wdrożyła kompleksowy system adaptacji i wsparcia osób niepełnosprawnych oraz stara się, żeby studenci niepełnosprawni mieli równe szanse w dostępie do edukacji. Sprawami związanymi z osobami niepełnosprawnymi na Uczelni zajmuje się Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych, które jest częścią Działu Spraw Studenckich i Kształcenia oraz podlega Prorektorowi ds. Studenckich i Kształcenia. Działalnością Biura kieruje Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych. W ramach Biura działa także Rzecznik ds. Osób z Niepełnosprawnościami. Ponadto został powołany Pełnomocnik Dziekana ds. Osób Niepełnosprawnych, do którego mogą się zwracać bezpośrednio studenci na Wydziale. Pełnomocnik Dziekana pozostaje w bezpośrednim kontakcie z Pełnomocnikiem Rektora.

Wsparcie Biura rozpoczyna się już na etapie rekrutacji na studia – w przypadku kwalifikacji odrębnej niż przyjęcie na podstawie wyników maturalnych. Kandydatom z niepełnosprawnością zapewnia się pomoc i udogodnienia w procesie rekrutacji stosownie do ich indywidualnych potrzeb. Wsparcie może polegać na np. zmianie formy egzaminu lub przedłużeniu czasu jego trwania. Możliwe jest także zdawanie egzaminu z wykorzystaniem komputera z odpowiednim oprogramowaniem wspomagającym lub materiałów odpowiednio przygotowanych do rodzaju niepełnosprawności.

Program wsparcia studentów niepełnosprawnych realizowany jest poprzez: usługę asystenta dydaktycznego i tłumacza języka migowego, adaptację materiałów edukacyjnych lub egzaminacyjnych, konsultacje i szkolenia, indywidualizację i dostosowanie procesu kształcenia (w szczególności zajęć z języka angielskiego) oraz formy zaliczeń i egzaminów stosownie do potrzeb, bezpłatne konsultacje psychologiczne, doradztwo zawodowe. Wsparcie zakłada także wypożyczanie specjalistycznego sprzętu wspomagającego proces kształcenia. Uczelnia w ramach wsparcia technicznego wypożycza na okres studiów: systemy FM dla osób słabosłyszących (nadajniki INSPIRO, odbiornik MyLink), lupę elektroniczną Sense View Duo, odtwarzacze książek mówionych i innych plików (BookSense i Victor Reader Stream) dla osób z niepełnosprawnością wzroku, klawiaturę Guarded i powiększoną myszkę Big Track dla osób z niepełnosprawnością ruchową dłoni, klawiaturę Maltron dla osób jednoręcznych, dyktafony. Natomiast Ośrodek Sportu Politechniki Śląskiej umożliwia studentom niepełnosprawnym udział w alternatywnych zajęciach z wychowania fizycznego. Mogą oni korzystać z oferty medycznego treningu funkcjonalnego z elementami fitness i tańca. Ponadto uczelnia oferuje dodatkowe specjalne stypendia dla osób niepełnosprawnych, przyznawane na podstawie orzeczenia o niepełnosprawności. Obecnie stypendium wynosi 700,00 zł miesięcznie.

Warto dodać, że na kierunku *zarządzanie* studiuje obecnie 12 studentów z niepełnosprawnością (9 osób na studiach stacjonarnych i 3 osoby na studiach niestacjonarnych).

Uczelnia dba o bezpieczeństwo studentów. Inspektorat BHP podczas spotkania organizacyjnego i szkolenia przekazuje studentom informacje o bezpiecznych i higienicznych warunkach kształcenia, a także o postępowaniu w przypadkach wystąpienia zagrożenia i przepisach przeciwpożarowych oraz sposobach ewakuacji.

Uczelnia w trosce o komfort i wygodę leczenia swoich studentów zapewnia im bezpłatną opiekę medyczną, realizowaną przez Przychodnię Akademicką. Podstawą do objęcia studenta

opieką lekarza pierwszego kontaktu jest podleganie ubezpieczeniu zdrowotnemu oraz złożenie w placówce deklaracji wyboru lekarza.

Uczelnia gwarantuje wsparcie dla studentów, będących rodzicami poprzez uruchomienie Klubu Malucha „Kropka”, który oferuje odpłatną opiekę dzieciom studentów w wieku od roku do trzech lat. Klub zapewnia opiekę wykwalifikowanych pedagogów i opiekunów dziecięcych do 5 godzin dziennie.

Za reprezentowanie studentów Wydziału, w tym studentów wizytowanego kierunku, odpowiedzialny jest Samorząd Studencki WOiZ. Jego przedstawiciele uczestniczą w posiedzeniach Rady Wydziału i komisji wydziałowych (przede wszystkim Wydziałowej Komisji ds. Kształcenia), gdzie mają prawo przedstawiać swoje stanowiska np. dotyczące procesu kształcenia. Ponadto wydziałowy samorząd studencki opiniuje programy studiów przed przedłożeniem ich pod obrady Rady Wydziału. Samorząd studencki współpracuje i odbywa cykliczne spotkania (co najmniej raz na miesiąc) z władzami Wydziału, aktywnie współdziała z Biurem Karier Studenckich oraz podejmuje się rozwiązywania problemów studenckich, jeśli takie występują. Ponadto organizuje imprezy kulturalne (np. Student Fest), konferencje i szkolenia.

Przedstawiciele samorządu podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA poinformowali, że mają możliwość swobodnego działania i współdecydują o sprawach studenckich. Podkreślili także, że mają zapewnione odpowiednie wsparcie ze strony Wydziału, tzn. mogą korzystać z infrastruktury Uczelni, mają zapewnioną siedzibę oraz środki finansowe na działalność.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wydział Organizacji i Zarządzania wdrożył na kierunku *zarządzanie* mechanizmy wsparcia studentów w procesie uczenia się, osiągania efektów kształcenia i wszechstronnym rozwoju. Wsparcie udzielane studentom w procesie kształcenia przez nauczycieli akademickich, w powiązaniu z rozwijaniem ich samodzielności i stymulowaniem do pełnienia aktywnej roli w tym procesie, należy ocenić pozytywnie. Działania Wydziału uwzględniają z reguły zróżnicowane potrzeby różnych grup studentów.

Na uwagę zasługuje możliwość indywidualizacji procesu kształcenia, dobrze funkcjonujący system pomocy materialnej, wysokiej jakości obsługa administracyjna. Ponadto Wydział stara się na bieżąco wspierać samorządność studencką i studencki ruch naukowy.

Ważnym elementem oceny wizytowanego kierunku jest opinia aktualnych studentów, którzy są generalnie usatysfakcjonowani z kształcenia oraz ponownie zdecydowaliby się na podjęcie studiów na tym kierunku. Duże znaczenie w tym aspekcie ma wysoki poziom nauczania oraz przyjazna atmosfera panująca na Wydziale. Ponadto wiedza i umiejętności, w które wyposażani są absolwenci umożliwiają odnalezienie się na rynku pracy.

Reasumując, mocne strony procesu wspierania studentów w uczeniu się to:

- utworzenie rekreacyjnych stref dla studentów, które służą podniesieniu komfortu studiowania, sprzyjają integracji oraz nawiązywaniu relacji między członkami społeczności akademickiej w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych;
- nowatorski system oznakowania pomieszczeń pozwalający na sprawne przemieszczanie po obiekcie osób niewidomych oraz niedowidzących (w tym zwłaszcza oznakowanie w systemie Braille’a planów budynków, zamieszczenie tabliczek informacyjnych na wszystkich drzwiach oraz zastosowanie mat z wyżłobieniami sygnalizujących schody i wyjścia).

- wysokiej jakości obsługa administracyjna (tj. System Zarządzania Ruchem Klientów – tzw. system kolejkowy oraz System Obsługi Toku Studiów);
- szeroki wachlarz propozycji przygotowanych przez Biuro Karier Studenckich (w tym bogate oferty adresowane do studentów poszczególnych kierunków studiów – tzw. oferty kierunkowe);
- efektywna i ścisła współpraca z pracodawcami (przejawiająca się np. w organizacji wizyt studyjnych w przedsiębiorstwach);
- różnorodne formy wsparcia dla studentów niepełnosprawnych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Dookonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Uczelnia i Jednostka w sposób odpowiedni zapewnia swoim studentom publiczny dostęp do informacji, w szczególności do informacji niezbędnych dla procesu rekrutacji, procesu kształcenia i jego realizacji, procesu dyplomowania.

Publiczny dostęp do informacji odbywa się poprzez strony internetowe Uczelni, Wydziału i Instytutu, informacje na portalach społecznościowych oraz ekrany multimedialne umieszczone wewnątrz budynków Wydziału. Podstawowym źródłem informacji jest strona internetowa Uczelni, na której znajdują się wszystkie treści ważne z punktu widzenia użytkownika. Według studentów strona internetowa Uczelni jest funkcjonalna i spełnia ich oczekiwania.

Dostęp do wewnętrznych regulacji prawnych znajduje się Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Uczelni. Udostępniane są tam informacje dotyczące m.in. władz, strategii rozwoju, struktury, kodeksu etyki, sprawozdań rektora oraz powszechnie obowiązujące akty prawne. Ponadto publikowane są informacje o konkursach, projektach partnerskich, wolnych miejscach pracy oraz systemu kontroli zarządczej.

Informacje dla kandydatów na studia dla wszystkich kierunków, poziomów i profili studiów, w tym w wersji anglojęzycznej dla kandydatów z zagranicy są umieszczone na stronie internetowej.

Szczegółowe informacje dotyczące Wydziału znajdują się na głównej stronie wydziałowej. Udostępniane są tam informacje w podziale na kategorie takie jak: informacje o wydziale, dla studentów, działalność naukowa, struktura organizacyjna, kierunki studiów, dla kandydatów, dla absolwentów, pracowników oraz inne. Użytkownik z poziomu głównego interfejsu strony wydziałowej może zostać przekierowany bezpośrednio do poczty pracowniczej, poczty studenckiej, planów zajęć dla poszczególnych kierunków oraz strony samorządu studenckiego. Plany zajęć dydaktycznych, karty przedmiotów, procedury, uchwały dotyczące kształcenia są umieszczane na stronie internetowej Uczelni i/lub Wydziału. Wydział na bieżąco aktualizuje treści na stronie oraz cyklicznie przeprowadza audyt strony w celu sprawdzenia jej czytelności i przejrzystości dla odbiorców.

Należy również podkreślić, że istotne informacje dotyczące kierunku zarządzanie dostępne są na stronie internetowej Instytutu Zarządzania, Administracji i Logistyki, który odpowiedzialny jest za kształcenie prowadzone na wizytowanym kierunku. Zapewniono tam

publiczny dostęp do aktualnych informacji o stopniach/tytułach osiągniętych przez pracowników Instytutu, adresach e-mail, stronach osobistych, numerach pokoi i telefonów. Znajduje się również bezpośredni odsyłacz do aktualnych planów zajęć, konsultacji, rezerwacji. Ponadto publikowane są informacje dotyczące kierunków oraz specjalności prowadzonych przez Instytut z odsyłaczami do systemu rekrutacji. Aktualne i ważne wydarzenia zamieszczane są w formie newsów na stronie głównej oraz pobierane są kanałem RSS aktualności z głównej strony wydziałowej.

Na stronie Instytutu prowadzone są również rejestracje na organizowane przez pracowników Instytutu konferencje i wydarzenia. Ponadto strona zawiera odsyłacz do właściwego kontenera głównej strony wydziałowej, w którym aktualizowane są karty przedmiotów w podziale na kierunki oraz lata. Strona Instytutu w ostatnich latach została zoptymalizowana pod kątem wyświetlania jej na urządzeniach mobilnych oraz umożliwia udostępnienia ważnych dla studentów informacji np. „terminy obron prac inżynierskich, magisterskich” w mediach społecznościowych.

W wyniku przeprowadzonego sondażu wśród studentów w 2017 roku władze Wydziału Organizacji i Zarządzania zareagowały na opinie studentów i w efekcie zlikwidowano gabloty informacyjne, które umiejscowione były koło Dziekanatu. Pozostały gabloty informacyjne przy sekretariatach jednostek oraz gabloty w foyer budynku B – informacje samorządu studentów oraz kół naukowych.

W sposób kompleksowy kwestię komunikacji ze studentami umożliwia System Obsługi Toku Studiów (SOTS), który składa się z kilku modułów:

- SORek.Komisja (Moduł Komisji Systemu Obsługi Rekrutacji),
- SORek.Kandydat (Moduł Kandydata Systemu Obsługi Rekrutacji,
- SOTS.Student,
- SOTS.Dydaktyka,
- System kontroli SEOS. Kontrola,
- SOTS.EKOS (Elektroniczny Katalog Ocen Studenta,
- SOTS.Obciążenia (Moduł Obciążeń Dydaktycznych).

Uczelnia posiada profile na popularnych portalach społecznościowych w celu komunikacji zewnętrznej i promocji swojej oferty.

Ponadto studenci mogą uzyskać niezbędne informacje poprzez bezpośredni kontakt z pracownikami Uczelni, ale także telefonicznie lub drogą elektroniczną.

W opinii studentów wprowadzone rozwiązania (np. strona internetowa, System Obsługi Toku Studiów) sprzyjają odpowiedniemu dostępowi do informacji.

W ramach rozbudowanego systemu ankietowania działającego na Uczelni studenci oceniają czy uzyskują potrzebne informacje w dziekanacie/biurze obsługi studenta (dzieje się to przy ocenie pracy dziekanatów/biura obsługi studenta) oraz czy pracownicy naukowo-dydaktyczni aktualizują zamieszczane informacje i regularnie udostępniają materiały dydaktyczne (dzieje się to przy ocenie wypełniania obowiązków dydaktycznych przez prowadzących zajęcia dydaktyczne).

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uczelnia w sposób właściwy zapewnia publiczny dostęp do informacji, w tym przede wszystkim informacji związanych z procesem kształcenia. Podstawowym nośnikiem informacji jest strona internetowa Uczelni. Poza tym Uczelnia korzysta także z innych kanałów informacyjnych, np. prowadząc profil na jednym z popularnych portali społecznościowych.

Ponadto Uczelnia dba o efektywny przepływ informacji. Narzędziem kompleksowej komunikacji ze studentami jest System Obsługi Toku Studiów (SOTS), który składa się z wielu modułów umożliwiających różnorakie działania.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Zasady projektowania, zatwierdzania, monitorowania i doskonalenia programów studiów zostały formalnie przyjęte i wdrożone. Określono w obowiązujących w Uczelni aktach wewnętrznych i procedurach przyjętych w ramach Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia.

Generalnie obowiązujący system związany z projektowaniem, zatwierdzaniem, monitorowaniem, przeglądem i doskonaleniem programu studiów sprawowany jest na trzech poziomach, tj. Uczelni, Wydziału oraz Instytutu (a w jego ramach danego kierunku).

Na poziomie Uczelni – Senat zatwierdza efekty kształcenia, stanowiące podstawę do przygotowania nowych programów kształcenia na danym kierunku studiów, Uczelniana Rada ds. Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia podejmuje działania w zakresie opiniowania, monitorowania i doskonalenia programów studiów, ponadto jej rolą jest nadzorowanie i koordynacja realizacji celów SZJK, Pełnomocnik Rektora ds. Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia koordynuje działania związane z SZJK na Uczelni, natomiast Dział Spraw Studenckich i Kształcenia dokonuje analiz i opracowuje dane dotyczące jakości kształcenia w oparciu o wyniki prowadzonych badań ankietowych oraz innych dostępnych materiałów.

Na poziomie Wydziału – Rada Wydziału zatwierdza programy studiów, Wydziałowa Komisja ds. Kształcenia odpowiedzialna jest za ich opiniowanie, monitorowanie, okresowy przegląd i doskonalenie oraz za ocenę osiągniętych efektów uczenia się, natomiast Pełnomocnik Dziekana ds. Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia koordynuje działania związane z SZJK na Wydziale.

Na poziomie Instytutu jego Dyrektor koordynuje i nadzoruje realizację i doskonalenie procesu kształcenia przez podległych mu nauczycieli akademickich w zakresie osiąganych efektów uczenia się i ich zgodności z zakładanymi efektami uczenia się, nadzoruje zgodność tematów prac dyplomowych z kierunkowymi efektami uczenia się, a także opiniuje Karty doskonalenia przedmiotu i przekazuje je do Wydziałowej Komisji ds. Kształcenia. Prowadzący zajęcia w razie potrzeby zgłaszają wnioski doskonalące przebieg procesu kształcenia w celu podniesienia stopnia osiąganych efektów uczenia się na zajęciach poprzez przekazanie swoich sugestii Dyrektorowi Instytutu.

Wszelkie konieczne zmiany w planie studiów wynikające z oddolnych inicjatyw interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, które nie wymagają dokonania zmiany wcześniej zatwierdzonych efektów uczenia się, Dyrektor Instytutu przedkłada do akceptacji do Wydziałowej Komisji ds. Kształcenia, a następnie zatwierdza go Rada Wydziału. W przypadku konieczności zmian w efektach uczenia się, po ich zaakceptowaniu przez Wydziałową Komisję ds. Kształcenia, podejmowana jest decyzja o ich przyjęciu przez Senat.

System Zapewniania Jakości Kształcenia przewiduje udział różnych grup interesariuszy w polityce jakości. Studenci, jako interesariusze wewnętrzni, mają poprzez swoich

przedstawicieli w Senacie, Uczelnianej Komisji ds. Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, Radzie Wydziału, Wydziałowej Komisji ds. Kształcenia i Radzie Instytutu istotny wpływ na procesy związane z projektowaniem, zatwierdzaniem, monitorowaniem, przeglądem i doskonaleniem programów studiów.

Wydziałowy samorząd studencki opiniuje programy studiów przed przedłożeniem ich pod obrady Rady Wydziału. Jednocześnie Wydział, stojąc przed koniecznością ciągłego dostosowywania się do zmiennych warunków otoczenia i podejmowania nowych wyzwań, podjął stałą współpracę w obszarze kształcenia i rozwoju studentów z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, których uczestnictwo w polityce jakości realizowane jest przez działania Rady Interesariuszy Wydziału Organizacji i Zarządzania Politechniki Śląskiej. W skład tego gremium wchodzi przedstawiciele przedsiębiorstw, stowarzyszeń, instytucji publicznych i jednostek samorządu terytorialnego. Członkowie Rady Interesariuszy uczestniczą opiniując je w przygotowywaniu i doskonaleniu programów studiów. Ponadto proponują nowe formy oferty edukacyjnej, uczestniczą w konferencjach naukowych oraz przyjmują studentów na praktyki. Warto dodać, że na Wydziale działa Oddział Stowarzyszenia Wychowanków Politechniki Śląskiej, którego głównym celem jest organizowanie kontaktów oraz podtrzymywanie więzi koleżeńskich dla wymiany doświadczeń zawodowych oraz współpracy na rzecz rozwoju Wydziału.

Na ocenianym kierunku *zarządzanie* prowadzona jest systematyczna ewaluacja i doskonalenie programów i efektów kształcenia. Działania te wynikają z obowiązującej procedury PU11 i obejmują:

1. Doskonalenie programu przedmiotu za pomocą formularza Z1-PU11, które obejmują zmiany w osiągniętych efektach kształcenia dla poszczególnych przedmiotów na wniosek odpowiedzialnego za przedmiot. Wniosek ten jest następnie opiniowany przez kierownika wewnętrznej jednostki organizacyjnej, a następnie przez członka komisji ds. kształcenia reprezentującego rozpatrywany kierunek studiów.
2. Doskonalenie programów kształcenia realizowane w oparciu o:
 - wnioski płynące z kart doskonalenia przedmiotu (przedłożono 5 kart, z których dwie dotyczą bezpośrednio kierunku *zarządzanie*);
 - informacje ze środowiska interesariuszy zewnętrznych (protokół z IV posiedzenia Rady Interesariuszy z załączoną listą obecności);
 - informacje z Biura Karier;
 - informacje ze środowiska studenckiego (opinia samorządu studenckiego na temat programu studiów I i II stopnia na kierunku *zarządzanie*);
 - weryfikację prac dyplomowych (przedłożono protokół oceny prac dyplomowych – 5 prac na studiach licencjackich i 5 na studiach II stopnia – ocena pod kątem tematu, celów i struktury z efektami kształcenia ustalonymi dla kierunku studiów).

Na ocenianym kierunku studiów prowadzona jest też systematyczna ocena programu nauczania, w której udział biorą również interesariusze zewnętrzni, w tym absolwenci. Wypełniają oni ankietę, odpowiadając na szereg pytań. W jakim stopniu:

1. studia spełniły Pana(i) oczekiwania?
2. studia pozwoliły Panu(i) na zdobycie wiedzy z zakresu studiowanego kierunku?
3. studia pozwoliły Panu(i) na zdobycie umiejętności praktycznych?
4. praktyki na studiach pozwoliły Panu(i) na zdobycie umiejętności zawodowych?
5. lektorat języka obcego na studiach spełnił Pana(i) oczekiwania?
6. miał(a) Pan(i) możliwość swobodnego wyboru części przedmiotów i tworzenia indywidualnej ścieżki edukacji (kształcenie modułowe)?

Czy studia pozwoliły Panu(i) rozwinąć takie kompetencje, jak:

7. umiejętność pracy w grupie
8. kreatywność

9. komunikatywność
10. przedsiębiorczość
11. organizacja pracy
12. miał(a) Pan(i) możliwość uczestniczenia w projektach/badaniach naukowych realizowanych przez wydział/instytut/katedrę/koło naukowe?
13. metody kształcenia spełniły Pana(i) oczekiwania?
14. miał(a) Pan(i) możliwość skorzystania z nowoczesnych metod kształcenia?
15. były przestrzegane regulamin studiów i prawa studenta?
16. miał Pan(i) możliwość kontaktu na studiach z pracodawcami?

W jakim stopniu warunki przeprowadzania zajęć spełniły Pana(i) oczekiwania?

17. wyposażenie sal dydaktycznych/pracowni?
18. dostęp do specjalistycznego oprogramowania?
19. Prosimy o wymienienie mocnych stron ukończonych studiów
20. Prosimy o wymienienie słabych stron ukończonych studiów
21. Czy ma Pan(i) jakieś sugestie dotyczące zmian w programie studiów?

Ocenie i ewaluacji podlega też kadra – przedstawiono sprawozdanie z oceny pracowników dydaktycznych za semestr zimowy roku akademickiego 2018/2019, dokonanej na podstawie ankiet przeprowadzonych wśród studentów, doktorantów i słuchaczy podyplomowych. W badaniu udział wzięło 159 studentów z kierunku *zarządzanie*. Studenci uczestniczą w badaniach ankietowych, które dotyczą:

- 1) oceny wypełniania obowiązków dydaktycznych przez wykładowców,
- 2) oceny pracy dziekanatów/biura obsługi studenta
- 3) oceny jakości kształcenia i przebiegu studiów.

Przeprowadza się je z zachowaniem zasad dobrowolności, poufności, anonimowości i jawności wyników oraz przy współpracy samorządu studenckiego. Funkcjonowanie dziekanatu/biura obsługi studenta poddawane jest ocenie, którą reguluje Zarządzenie nr 15/2019 Rektora Politechniki Śląskiej z dnia 08.02.2019 roku w sprawie przeprowadzania badań ankietowych wśród studentów, doktorantów oraz słuchaczy studiów podyplomowych Politechniki Śląskiej. Badanie odbywa się z zastosowaniem ankiety „Ocena pracy dziekanatu/biura obsługi studenta” i jest przeprowadzane na koniec roku akademickiego. O wynikach przeprowadzonego badania Dziekan informuje kierownika dziekanatu/biura obsługi studenta w ciągu jednego miesiąca od jego przeprowadzania, a kierownik z kolei powiadamia o nich pracowników jednostki. Ponadto Dziekan przedstawia sprawozdanie z przeprowadzonego badania na posiedzeniu Rady Wydziału oraz Rektorowi w terminie jednego miesiąca od ich zakończenia. Dodatkowo sprawozdanie przekazywane jest także do samorządu studenckiego na jego wniosek.

Bardzo istotny w zakresie skuteczności przeprowadzonego badania ankietowego jest fakt, że Dziekan uwzględnia wnioski płynące z niego w polityce awansowej pracowników administracyjnych na Wydziale. Ankieta dotycząca pracy dziekanatu/biura obsługi studenta ma na celu przede wszystkim ocenić stopień zaspokojenia potrzeb i wymagań studentów oraz podnieść jakość obsługi spraw administracyjnych towarzyszących procesowi nauczania.

Studenci, kończąc studia na Politechnice Śląskiej, mają możliwość wyrażenia swoich opinii na temat jakości kształcenia i przebiegu studiów z perspektywy całokształtu funkcjonowania na Uczelni. Badanie odbywa się z zastosowaniem ankiety „Ocena jakości kształcenia i przebiegu studiów”, której wzór został określony w załączniku do Zarządzenia nr 15/2019 Rektora Politechniki Śląskiej z dnia 08.02.2019 roku w sprawie przeprowadzania badań ankietowych wśród studentów, doktorantów oraz słuchaczy studiów podyplomowych Politechniki Śląskiej. Badanie przeprowadza się na ostatnim semestrze studiów. Respondenci określają w jakim stopniu m.in. studia spełniły ich oczekiwania oraz pozwoliły na zdobycie wiedzy, umiejętności praktycznych i zawodowych, metody kształcenia spełniły ich oczekiwania, mieli możliwość skorzystania z nowoczesnych metod kształcenia, były

przestrzegane regulamin studiów i prawa studenta oraz mieli możliwość kontaktu z pracodawcami. Wskazują także mocne i słabe strony ukończonych studiów oraz sugestie dotyczące zmian w programie studiów. Ponadto do kwestionariusza ankiety, na wniosek odpowiedniej komisji wydziałowej, można dołączyć pytania dodatkowe związane ze specyfiką prowadzonych studiów.

Wypełnione kwestionariusze ankiet są analizowane przez Dział Spraw Studenckich i Kształcenia. Sprawozdania z przeprowadzonych badań są przedstawiane Rektorowi oraz Dziekanom poprzez pełnomocników ds. Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na wydziałach. Wyniki badań powinny być uwzględniane w doskonaleniu programów kształcenia. Ponadto studenci mogą przekazywać swoje uwagi na temat procesu kształcenia, relacji z nauczycielami akademickimi oraz obsługi administracyjnej opiekunowi roku oraz władzom Wydziału lub Instytutu. Warto podkreślić, że Wydział reaguje na sugestie swoich studentów. W odpowiedzi na zapotrzebowanie studentów wizytowanego kierunku *zarządzanie* na podstawie wyników wypełnionych ankiet powstał np. projekt „Zabrzeńskie kadry dla nowoczesnych usług”, który jest aktualnie realizowany.

Ponadto jednym z elementów Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, którego wyniki wykorzystywane są w procesie doskonalenia jakości kształcenia zarówno na poziomie ogólnouczelnianym, jak i na poszczególnych wydziałach i kierunkach studiów, jest monitorowanie losów zawodowych absolwentów. Jest ono realizowane z wykorzystaniem monitoringu ministerialnego dostępnego na stronie internetowej: <http://ela.nauka.gov.pl/>. Dodatkowo badania prowadzi Biuro Karier Studenckich. Celem nadrzędnym prowadzenia badania losów zawodowych absolwentów jest uzyskanie informacji na temat oceny i weryfikacji procesu kształcenia (w szczególności jego efektywności i skuteczności) w odniesieniu do wymagań rynku pracy.

Reasumując, jakość kształcenia na ocenianym kierunku *zarządzanie* podlega cyklicznej ewaluacji, wśród wymiernych efektów której można wymienić:

- opracowanie nowych efektów kształcenia dla obu poziomów studiów,
- ujednolicenie zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych.
- opracowanie nowych siatek studiów wraz ze specjalnościami dla obu poziomów i form studiów,
- plan stworzenia koncepcji uruchomienie nowej anglojęzycznej specjalności na studiach magisterskich,
- wprowadzenie nowych przedmiotów w języku angielskim,

Zespół Oceniający PKA zaleca:

- opracowywanie raportów zawierających bardziej precyzyjne wnioski i rekomendacje dotyczące kierunku *zarządzanie*, zamiast zbiorczych raportów odnoszących się do wszystkich kierunków studiów prowadzonych na Wydziale;
- włączenie w prace Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia studentów z poszczególnych kierunków prowadzonych w Jednostce.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uczelnia wdrożyła efektywny i skuteczny System Zapewniania Jakości Kształcenia, który działa zarówno na poziomie ogólnouczelnianym jak i wydziałowym. Jednocześnie władze Wydziału Organizacji i Zarządzania starają się na bieżąco doskonalić politykę jakości. Ponadto, w wymiarach organizacyjnym i administracyjnym kierunek *zarządzanie* nadzorowany jest corocznymi wydziałowymi audytami.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Ocena programowa na kierunku *zarządzanie* prowadzonym na Wydziale Organizacji i Zarządzania w Zabrzu Politechniki Śląskiej w siedzibie odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonego przez Komisję na rok akademicki 2018/2019. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się w związku z upływem okresu na jaki została wydana pozytywna ocena instytucjonalna Jednostki prowadzącej wizytowany kierunek studiów. W wyniku oceny instytucjonalnej, o której mowa nie zostały sformułowane zalecenia o charakterze naprawczym specyficzne dla wizytowanego kierunku.